

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 e
 Helyben házbos hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 e
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 e

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszaküldésén
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, április 1.

A declaratio.

Érdeemes vissza-vissza térni a szabad-
 elvüpart legújabb megnyilatkozására, mely-
 ben programját kívánta megerősíteni.

Egy declarationnak, melyet valamely
 párt abból a célból bocsát a nagy kö-
 zönség elé, hogy elfoglalt állását megma-
 gyarázza, jövődjé magá tartásának irá-
 nyát kijelölje, rámutasson az utra, mely-
 lyen haladni s a vezérvilágra, tehát esz-
 mére, amelyet követni és a célra, melyet
 elérni akar, egy declarationnak, melyet egy
 párt azért tesz közzé, hogy magának
 párthíveket szerezzen és hogy követésre
 buzdítsa az ország nemesen érző, tisztán
 gondolkodó lakosait, olyannak kell lenni,
 hogy ahhoz szó ne férjen és aki azt mint
 saját művét közzé teszi, ne hivatkozzék
 többé magyarázatokra, hanem csak erre
 a kijelentésre:

— *Mondtam, úgy lesz!*

A declaratio nem pártprogramm, ha-
 nem annak kijelentése, ami határozottan
 megállapodott akaratot tartalmaz és ami-
 től a párt el nem térhet.

Nem kiáltvány az, a néphez intézve.

A declaratio nyílt kijelentése annak,
 amitől eltérni csak a párt felbontása ese-
 tén lehetséges.

Nohát a szabadelvüpart nem ilyen
 nyilatkozatot adott ki, pedig illet adni
 volt tervében.

A szabadelvüpart, élén gróf Tisza Ist-

vánnal, felfelé, a koronához nyújtotta ki
 kezét és pedig összekulcsolva, rimánkodva,
 nem határozott alakban állástfoglalva,
 hanem tudtára adva a koronának, hogy
 belső élete széttagolt, nincs egységes aka-
 rata, de van helyette alkalmazkodási
 készsége.

És ezt is milyen módon és alakban
 tette!

Épen az rémül meg tőle, akinek meg-
 igéri, hogy támogatni akarja.

Mintha a lába- és karja-vesztett mun-
 kás koldus adná tudtára a harczra ké-
 szen álló egyénnek, hogy támaszkodjék
 reá, mert ő biztosan megsegíti.

Hogy a szabadelvüpart szét van ta-
 golva, bizonyítja a külön várméletről
 szóló passzus, amelyben hivatkozik arra,
 hogy a közös várméleletet fent akarja
 tartani, hogyha a Lajthántul is úgy akarják.

Eppen itt nyilatkozott Vészi József
 arról, hogy őt és többeket a gazdasági
 különválás politikájának hangoztatásáért
 választották meg képviselőnek, miáltal
 rámutatott arra, hogy különben választói-
 val jön összeütközésbe.

A katonai nyelvkérdést a declaratio
 bizonyos bárgyúsággal tárgyalja.

Kimondja ugyanis, hogy a közös
 hadsereg szolgálati és vezényleti nyelv-
 nek megállapítása az 1867. XII. t.-cz. 11.
 szakasza értelmében az alkotmányos fe-
 jedelmi jogok közzé tartozik.

»Eppen ezért, míg *egyfelől megnyug-
 vással és örömmel fogadnók* ő Felségé-
 nek minden oly elhatározását, mely a

magyar nyelv érvényesítésének tért
 nyitna, az egész hadsereg kiegészítő ré-
 szét képező magyar hadsereg szolgálati
 és vezénynyelvében, addig másfelől óva
 intjük a nemzetet attól, hogy erre irá-
 nyuló követelések támasztása és alkot-
 mányos pressio fegyvereinek alkalmazása
 által kockára tegye a nemzet és király
 közötti béke és teljes benső összhang
 megbecsülhetetlen áldásait.

Mi más ez, mint elburkolt kijelentése
 annak, hogy magában a szabadelvüpart-
 ban az egységet csak úgy lehet fentartani,
 hogy azokat, akik kívánják, sőt követelik
 a magyar hadsereg magyar szolgálati és
 vezényleti nyelvét, alkalom adtán szabad-
 jára eresztjük, mivel ugyanis kitörnek a
 korlátot.

Ebből az következik, hogy a szabad-
 elvüpart előtt létezik egy hadsereg, mely-
 nek anyaga magyar, a nyelve osztrák,
 tehát amphibialis, amolyan se hus se hal;
 ezt maga a szabadelvüpart magyar had-
 seregnek nevezi, pedig sem nem magyar,
 sem nem osztrák, sem nem német.

Eppen a hadsereg és a közgazdasági
 berendezésnél, e két sarkalatos pontnál
 a szabadelvüpart programja ma már
 nem őszinte, nem nyílt és egyenes, vagy
 hogyha őszinte, nyílt és egyenes, akkor
 bárgyu

Vagy a királyt akarja felültetni vagy
 a magyar nemzetet. Vagy akar magyar
 hadsereget, mert arról beszél, akkor nem
 akarja, hogy az magyar legyen, vagy nem
 akar magyar hadsereget és akkor a szol-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Regény négy fejezetben.

Irla: Deér.

Tavaszi volt; napsugaras, virágillatos tavasz.
 Minden új életre kelt, bokor zöldült, leved-
 zett a fa s a virág nyílt mindenfelé.

A tanítóék kertjében is, ott a patakra
 nyíló oldalon virágot nyilasztott már az orgo-
 nafa s lilaszínű orgonavirág illata töltötte be a
 kertet. Édes, mámorító ez az illat. Lassan,
 szinte észrevétlenül lopja be magát az ember
 szívébe s ott aztán sejtelmes, édesbus vágyakat
 kelt s ragadja magával a lelket ismeretlen
 álmok országába, a hol örökös a napfény,
 soh'sem száll el az illat s ahol nagyon, igazán,
 hűségesen tudnak szeretni...

Az a fiatal pár is érezte tán ezt az édes,
 sejtelmes illatot, ki ott ült az orgonabokor
 alatt a padon. Ketten voltak. Roboz Imre, a
 fiatal festő, meg Erzsike, az özvegy tanítóné
 asszony egyetlen leánya.

Kéz a kézben ültek ott egymás mellett.
 A férfi szemében ragyogás, fény, tűz csillogott,
 — a lány tekintete meg szomorú volt, — csak,
 amint néha-néha felpillantott, — lehetett látni
 szemének ragyogását egy-egy csillogó köny-
 csepp nedves fátyolán keresztül.

Sokáig hallgattak. Végre is a leány törte
 meg a csendet; és a míg beszélt, olyan volt a
 hangja, mint valami távoli furulyaszó, — csen-
 desesen fájó, szivreható.

— De hát minek is akarsz te elmenni,
 Imre? Minek neked a hir, a dicsőség, — mikor
 itthon meg van mindened, mi gondtalan, nyu-
 godt életet biztosít számodra? Meg aztán
 miért hagyod el szegény édes anyádat, kinek
 egyetlen öröme, reménye te vagy? Hidd
 el nekem, Imre, nem kívánja az a jóságos
 asszony, hogy a fia híres, nevezetes ember
 legyen. Boldogabb ő így, ha itt lát maga mel-
 lett, — ha az ő szerető lelke vigyázhat rád.
 De hát el is tudnád te hagyni ezt a mi csen-
 des, békességes falunkat? El tudnád hagyni az
 ősi házat, — el az akáczos utcánkat, — a

patak-mosta, vadvirágos rétet, — hol annyiszor
 kergettük a himes pillangót, és szedtük bok-
 rétaba az ezerszínű réti virágot?

És el tudnád hagyni... engem...
 Tovább nem tudot szólni a leány. Zoko-
 gásba fult a hangja s csak odaborult a férfi
 széles mellére. Az meg szeretettel czirógatta a
 leány selymes, puha haját s vigasztaló, becéző
 hangon szólt hozzá.

— Oh te bohó kis leány! Hát miért e
 könnyek, miért e fájó zokogás? Hisz nem
 megyek a világ végére, nem megyek a halált-
 osztogató csatatérre. De légy okos, én édes
 kis leányom, — lásd be, hogy én férfi vagyok
 és fiatal, telve vágygyal, lekesedéssel. Dolgozni
 akarok; azt akarom, hogy ez a bennem szuny-
 nyadó szikra tüzet fogjon s lángja messze vilá-
 gitson! — Azt akarom, hogy ismerjék meg
 nevemet, hogy csodáljanak!

— És ha majd álmaim sikerülnek, ha siker
 elismerés kíséri nevemet, akkor én újra vissza-
 jövök ide tihozzátok. És megosztom veled a
 hirt, a dicsőséget s aztán élünk együtt soha

— *A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre* —

MITTEILER EDE

Nagyvárad,
 Fő-utca.
 (Uri Casinó-épület)
 TELEFON 520.

angol divatszabó cég

■ Szövetek és bélések méterenkint nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be. ■

mely angol szövetekből a legújabb sza-
 bás szerint a legszebb kivitelben készít
férfi öltönyöket, s minden e szakba
 vágó ruhaneműeket. — Női costumok,
 valódi angol SZÖVETEK nagy választékban.

gálati és vezénnyelv magyar voltát emlegetni — neveléses.

Van még valami, amit hallgatással mellőzni nem lehet és ez az, hogy óva inti a nemzetet attól, hogy a szolgálati és vezénnyelvre irányuló követeléseket ne támasszon és e tekintetben az alkotmányos pressio fegyverét ne alkalmazza.

No ha a szabadelvűpárt, élén gróf Tisza Istvánnal azt hiszi, hogy elegendő ölbetett kézzel, jámbor sóhajtások között várni, míg vágya megvalósul, akkor sem nem tanult a lefolyt 38 év alatt, sem a nemzetet alkotmányos jogainak megértésére és alkalmazására ébreszteni nem akarja.

Ezt az új alkotmányt valahogy ne ismertessék az egyetemeken és akadémiákon, de még a középiskolákban sem, mert nemcsak a külföld, hanem az apró iskolás gyermekek is kikaczagják — Magyarországot, ahol ilyen *meggyőződés* mellett kormányon ülni egy óráig is lehet.

Különben hadd higjen neki Pitreich!

Sinopeus.

A politikai válság.

A tegnapi reménykeltő hírek után ma ismét zavaros hírek érkeznek a válságról, sőt féltő, hogy a legújabb kikapcsolási terv szétrobbantja a koalíciót is.

A vezérő bizottság ma tartott ülést a válság megoldásának új alapja ügyében. Kossuth cikkei után azt lehetett gondolni, hogy egyhangulag elfogadják ez új alapot, mely legalább két évre nyugalmat biztosítana a koalíciótól sem követel lemondást programjáról, — de ennek dacára nagy zivatar támadt a vezérő bizottság gyűlésén, hol a kibontakozásnak e legújabb terve nagy akadályra és heves ellenzésre talált Bánffyék és Ugronék részéről.

A válságra vonatkozó mai híreink a következők:

Vállalkozik-e Andrassy?

A mai összes lapok azon kérdéssel foglalkoznak, hogy Andrassy Gyula gróf foglalt-e állást vagy sem arra vonatkozólag, hogy az új alapon vállalkozik-e kabinet alakítására. Föltétlenül hiteles forrásból arról értesülünk, hogy Andrassy gróf ezen kérdéssel *sem tagadólag, sem igenlőleg nem nyilatkozott* és nem is nyilatkozhatott, mert jelenleg nem arról van szó, hogy ki alakítson kormányt, hanem keresnek új alapot, amely a kibontakozást lehetővé tegye. S csak ha ezt az alapot sikerült megtalálni, dől majd el, hogy ki bizatik meg a kormány megalkotásával. Andrassy gróf magával az *alappal szemben sem foglalt állást*, mert ez első sorban a *koronát és a koalíciót* illeti meg. Végül még megállapíthatjuk, hogy Andrassy gróf a szóban lévő alap keresésénél sem szerepelt, mint közvetítő.

Bécsi hírek a válságról.

Bécsből jelentik: Ma délelőtt a hadügyminisztériumban szaktanácskozások folynak, amelyen Pitreich közös hadügyminiszter elnököl és az összes szakosztályok részt vesznek. A tanácskozások arról folynak, hogy hol és mi módon lehetne a kilátásba helyezett két éven belül a hadügyi kiadásokat mérsékelni.

A délelőtt folyamán Szögyény-Marich László Gantsch miniszterrel tanácskozott, később pedig felkereste Goluchovszki külügyminisztert, ahol most a tanácskozások még folynak. Khuen-Héderváry itteni szereplése igen feltűnő, miután neki, mint a király személye körüli miniszternek tulajdonképpen Budapesten kellene lennie és általános az a nézet, hogy ő, mint a Tisza-kormány megbízottja szerepel itt.

Az összes lapok nagyon *pesszimiztikusan* fogják fel a helyzetet és azt mondják, hogy a tervezett megoldás nem helyes. A *Fremden-*

blatt a többi közt azt írja, hogy ez a megoldás tulajdonképpen csak *fegyveres béke* volna és Bécs vigyázni fog, hogy jogaiban meg ne sértsék és minden eszközt fel fog használni arra, hogy az ilyképpen létrejövő békében rejlő támadást meghiúsítsa.

A vezérő bizottság ülése.

Az ellenzék vezérő bizottsága ma délelőtt tartotta az értekezletét, amelynek ismét nevezetes szerep jut a válság sorában.

Tíz óra felé már ott voltak a függetlenségi párt elnöki szobájában a bizottságnak majdnem összes tagjai: Kossuth Ferencz, Szederkényi Nándor, gróf Batthyány Tivadar, Sághy Gyula, Tóth János, Gulner Gyula, Thaly Kálmán, Holló Lajos, báró Kaas Ivor. Komjáthy Béla, Polónyi Géza, Ugron Gábor, gróf Zichy Jenő, gróf Zichy Aladár, Eötvös Károly, Rakovszky István, Vázsonyi Vilmos és báró Bánffy Dezső. Gróf Apponyi Albert nem jöhetett el, mert megrongált egészségét gyógyíttatja Brixenben, Justh Gyula Makón van és Hoch Jánosnak sürgős dolga akadt hivatalában.

Az értekezlet híre a függetlenségi körbe nagyon sok ellenzéki képviselőt hozott, akik valósággal feszült izgalomban várták, mit határoz a bizottság, a mely tudvalevőleg az *új alap elfogadásának* a kérdésében dönt. Az a hangulat, amely a vezérő bizottságban a Lukács — Szögyény-féle kombináció iránt támadt, előreláthatólag óriási vitát támaszt a valószínűleg a kompromisszum elvetésével fog járnival.

Ugy értesülünk, hogy a *kompromisszum ellen* vannak: Szederkényi Nándor, Tóth János, Gulner Gyula, báró Kaas Ivor, Komjáthy Béla, Ugron Gábor, gróf Zichy Jenő, Eötvös Károly, Vázsonyi Vilmos, báró Bánffy Dezső.

el nem muló, igaz boldogságban. Akkor aztán nem hagylak el többé!

A leány felemelte könnytől csillogó, ibolyaszínű szeméit s odanézett mélyen, hosszasan a férfi lekésedéstől lángoló szeméibe.

— Jól van Imre. Ha neked hír, dicsőség kell; menj és kísérje szerencse lépteidet és legyen úgy, mint lelked álmodja. De bármint lesz is, — ha tán csalódás, keserű bánat jut részedül, gondolj akkor arra, hogy van itt messze a fénytől, ragyogó világtól, egy egyszerű, igénytelen leány, ki szerető szívvvel, bizva-bizó lélekkel vár terád. Gyere akkor vissza hozzánk s bármilyen fájó, sajgó sebet ütöttek is lelkedent, majd meggyógyítunk mi itthon, a mi kis ákáczos falunkban. Ugy-e visszajössz akkor hozzánk?

— Visszajövök édes Erzsikém! Visszahoz engem ide hozzád a szerető szívem s bármi sors érjen is, hozzád lesz az kötve s csak te lesz minden munkámnak, magasratörő terveimnek czélja, s ha hír, dicsőség jut osztályrészemül, eljövök azt megosztani veled s ha csalódás, — fájó, szivettépő keserűség kísérne utamon, akkor is visszatérek gyógyulást keresni tehozzád.

— Ugy legyen, — suttozta a leány — s ajkuk egy hosszú, mámorító csókban forrt egybe.

A ki nem látja, nem hiszi! A ki megnézi, **elámul** azon a csodálatos sok szép tavaszi ujdonságon, melyek Hegedüs Ármin Magyar Divatosarnokába beérkeztek. Különös figyelmet érdemelnek ezek a sok szép kész blousok, melyeknek eredeti modelljei direkte Párizsból jöttek. Uj szép és divatos blouse-kelmék, divatlap szerint díszek nagy választékban. Az árak pedig felülmulhatatlanul olcsók. Tisztelettel: **Hegedüs Ármin** Szent László-tér Fekete-Sas szálloda kapuja mellett.

Aztán kibontakoztak egymás karjaiból. A férfi tekintetével megegyeszer végigcsókolta a leány karcsu, lilomszerű termetét, — a leány még egy kérő, marasztaló pillantást vetett a férfira s aztán — váltak.

Gyors, határozott lépésekkel ment a férfi. Csak a kert ajtójáról pillantott vissza megegyeszer és egy pillanatra úgy érezte mintha annak az orgonavirágnak az illata odahatna hozzá, s úgy hívogatná, csalogatná vissza ahhoz a leányhoz ki ott ült az orgonabokor alatt — s epedő, szenvedő tekintettel nézett utána. — Egy pillanatig valami fájó, szinte selytelemszerű visszahozás fogta el lelkét s úgy szeretett volna visszarohanni ahhoz az elhagyott leányhoz és el nem válni tőle soha.

De ez csak egy pillanatig tartott; aztán eszébe jutottak álmái a siker, a dicsőség, mely reá várnak, — s tovább mint.

Hiába hívogatták, csalogatások vissza lisszemű, szelíd orgonavirágok, üzte, hajtotta azt a férfit a magabátor lelle, mely dicsőségre szomjazott, s melynek kevés volt az orgonavirág illata, meg egy hűséges leányszív hűséges szerelme . . .

II

Ugy lett a hogy lelke megálmodta magának. Híres, neves ember lett Roboz Imréről.

A kompromisszum elfogadására — úgy halljuk — Kossuth Ferencz, gróf Batthyány Tivadar, Sággy Gyula, Thaly Kálmán, Holló Lajos, gróf Zichy Aladár és Rakovszky István hajlandók. Polónyi Géza még nem állapodott meg ebben a kérdésben.

A vezérő-bizottságnak így a többsége leszavazza a kompromisszum tervét, ha azt szavazás alá bocsátják. De valószínűleg erre nem is kerül a sor. Az bizonyos, hogy a bizottságban óriási kapacitások folynak.

Az ülés foglalkozik azzal a kérdéssel is, vajjon április 4-ike után kell-e összehívni az országgyűlést. Ugy értesülünk, hogy a bizottság többsége a *Ház összehívása mellett* foglal állást.

Budapest, április 1. (Saját tud. táv.) A vezérőbizottság mai ülése igen ingerült hangulatban folyt le. A függetlenségi párt több tagja rossz néven vette, hogy Kossuth anélkül, hogy a párt véleményét kikérné, lapokban cikkezze a válság megoldásáról. A párt több tagja föl is szólalt ezért.

Kossuth Ferencz a ülésről elment s utána Polónyi is ellávozott. Az ülés két órákor véget ért. Az értekezletnek egyedüli érdemleges határozata az hogy a Ház első ülését április 4-ére hívták össze. A válság megoldása körül eredményes döntés nem történt.

Goluchovski és Beck lemondanak.

A külügyminiszter és a tábornagy lemondásait állandóan emlegetik. Kétféle a verzió, amely ezt a lemondást megokolja. Az egyik szerint ezek az urak azért mondanak le, mert a király enged, a másik szerint azért, mert ők idézték elő a mai válságot.

Ezekről a lemondásokról ma a következő hiradást közlik:

Bécs, ápr. 1. Folyton olyasféle hírek ke-

ringenek, hogy gróf Goluchovski és báró Beck tábornagy legközelebb beadják lemondásukat. Ők lesznek a magyar válság áldozatai.

Hivatalosan a leghatározottabban tagadják ugyan, hogy Goluchovski állása megingott, de a hír a czáfolatok ellenére is tartja magát, sőt már Goluchovski utódját is emlegetik báró Aerenthal pétervári nagykövet személyében.

A jelöltség ellen szól azonban az az eddigi gyakorlat, hogy osztrák származású külügyminiszter után magyart szoktak kinevezni.

Ez okból Szógyény-Marich László berlini nagykövetet is emlegetik, hogy ő lesz az új külügyminiszter, harmadik helyre pedig Szécsen Antal vatikáni követet emlegetik. Hivatalosan azonban mindezeket a kombinációkat a leghatározottabban tagadásba veszik.

Ami báró Becket illeti, az ő lemondása tekintettel előrehaladott életkorára sokkal valószínűbb, ámde róla is azt mondják, hogy a király semmi esetre sem akar tőle megválni.

A városi tisztviselők korpótléka.

A városi főszámvevő által kidolgozott s a tanács által elfogadott korpótlék-javaslat aligha fog keresztül menni eredeti alakjában Nagyvárad város törvény hatóságában. Alapos áttanulmányozás után mindjobban kitűnik annak hiányai s ennek eredménye, hogy a városi tisztviselők, csekély kivétellel a javaslatot sérelmesnek találják.

A javaslatra vonatkozólag vetjük a következő tárgyalagos cikkeket, amely azt ki mutatja, hogy miért sérelmes a javaslat.

A cikket a következőkben adjuk:

Tény, hogy olyan szervezetről, ahol az előléptetések csekélyek s ahol az egyes állások nincsenek fizetési osztályokba és azok ismét fokozatokba sorolva, a korpótlék olyan formában hogy azok a kik egy és ugyanazon állásban hosszabb ideig meg maradtak s az előléptetéssel járó előnyökben nem részesültek — ötvenkint fizetési javításban (korpótlékban) részesüljenek — teljesen jogos és igazságos.

A városi tanács által elfogadott tervezet

azonban azt czélozza, hogy a korpótlék a nyugdíjigényekkel bíró tisztviselő, kezelő segéd személyzet tagjai, valamint ugyancsak nyugdíjigényekkel bíró szolgák és egyéb alkalmazottakra nyugdíjas állásban történt belépésüktől kezdődőleg, illetve visszamenőleg számíttassék, azaz a tanácsi javaslat szerint azok akik a városnál 1904. év végéig a megállapított szakaszokban foglalt állások valamelyikében már tényleg alkalmazást nyertek a korpótlékre való igényük szempontjából úgy tekintetnek, mintha akkor, amidőn nyugdíjigényekkel egybekötött bármely állásra a város szolgálatába léptek, a jelenlegi állásuknak megfelelő osztályba nyertek volna alkalmazást s a jelen állásukban megfelelő osztályu korpótlékban, tehát annyi ciklusnak megfelelő mértékben részesítendők, amennyi összes városi szolgálatuk időtartama arányában lenne esedékes.

A tanács által elfogadott eme tervezet nem állhat meg a következő indokokból:

1. Egyeseket a korpótlék intézményéből kizár;
2. nem igazságos;
3. a fizetési aránytalanságokat fokozza;
4. egyenlőtlenségek állanak elő;
5. a kistisztviselők helyzetén alig segít s végül

6. maga az osztályba sorozás sem helyes. I. A korpótlék intézményből ki lennének zárva mindazok, akik a városnál nyugdíj jogosultsággal nem bírnak, ilyenek a becsüsök, havidíjas irnokok, napdíjasok, körülbelül mintegy 70 alkalmazottnak az érdekéről van szó, akik állásuknak megfelelő teendőket végeznek. Helyes-e, hogy ezek a munkás, szorgalmas alkalmazottak figyelmen kívül hagyassanak, akik a legkisebb javadalmazást húzzák s akiknek az előléptetésük a legbizonytalanabb?

II. Igazságtalan a tervezet, mert nem veszi figyelembe az időközi előléptetéseket, amennyiben nyugdíj jogosult állásba történt belépéstől visszamenőleg számítja a korpótléket, holott egyesek a 15—20 év alatt 2—3-szor is előléptek és így az előléptetés által magasabb javadalmazású állásba jutottak, ezenkívül ezek t. i. akik időközben előléptek, tisztársaikkal szemben még azon szerencsés helyzetbe jutnának, hogy korpótlékuk a jelenlegi magasabb állásnak megfelelő korosztály szerint nyugdíjas állásba történt belépésükig visszamenőleg számíttatnék. Nem veszi figyelembe továbbá, hogy a fizetések 1897. évben rendezve lettek.

nek az asszonynak lett a rabja. Csak annak élt, annak dolgozott s érte áldozott mindent.

Az asszony megértette a módját, hogy kell mind szorosabbra fűzni a hálót a férfi körül. Mestersége gonosz, istentelen mestersége volt ez neki. Ez volt az élethivatása s ebből élt ő maga is.

Imre eleinte szabadulni akart az asszony befolyása alul, de hiába. Ugy járt, mint a vacsora nesztő mely gondtalanul, könnyelműen röppen neki az esti lángnak s mikor már elpörkölte szárnyait, késő már a szabadulásra gondolni.

Roboz Imre is átadta magát a sorsának. Új volt neki ez az élet s mohón élvezte azt. Szerette azt a rossz asszonyt szívének minden erejével. Elvakultságában nem vette észre, mint teszi őt tönkre a bűbajos syrén.

Óriási összegeket költött rá, szakadatlanul dolgozott, hogy minél többet keressen s zive bálványának minden óhajtását teljesíthesse. Annak az asszonynak meg semmi sem volt elég, sohasem mondta a férfinak, hogy ne költsön annyit, hisz neki a fény, a csillogás volt az élete. Neki nem az ember kellett, ő nem a becsületes, érte rajongó férfit szerette, hanem hiúságának kellett a férfi dicsősége, hirneve és aranyai.

Az a szegény ember meg úgy hitt úgy bizott benne Azt hitte, hogy az az asszony is szereti őt egész lelkével, szerető szívének minden erejével.

És úgy gondolta, hogy ha majd elég lesz a dicsőségből, a fényből, a ragyogásból, akkor majd elviszi magával az ő szépséges asszonyát

messze valahová, egy csendes, nyugalmas otthonba, hol aztán élnek gerlemadár módjára, igaz boldogságban.

De hát nem így történt.

A sok lázas munka lassan-lassan megölte a férfi teremtő erejét. Munkái, képei nem keltek s észrevette a férfi, hogy ahelyett, hogy előretörne, visszaesik, hanyatlik.

Bántotta ez nagyon! De csakhamar megvigasztalódott. Szerelmében kerestet vigaszt.

Szerető szavakkal mondta el annak az asszonynak, hogy fáradt, pihenésre vágyik és rajongó lelke édes szavakkal ecsetelte az asszonynak jövődjéteit.

— Látod, édes, — elfáradtam a munkában. Pihenésre vágyom, hogy aztán újra alkot-hassak. Elmegyünk hát innét messze, ember nem járta vidékre, hol csak neked, szerelmünknek fogok élni. Imádni foglak ott is és rabod leszek ott is. Aztán dolgozni fogok újra s ha majd újra visszavágyunk ide a zajba, világba, én újra visszahozlak s ismét uralni fogjuk a világot. Érzem, hogy pihenés után csodás dolgokat fogok teremteni még.

Az asszony mosolyogva hallgatta a férfi ábrándjait. Nem mondott ellene és engedte, hogy a férfi csókolja hullámos, csikos bársony haját, meg azt a márványszerű arcát.

Imre boldog volt. Lázas sietséggel kezdett csomagolni, hogy mielőbb utnak induljanak.

Még csak néhány óra választotta el őt attól, hogy magával vigye azt az életét megrontó asszonyt. A férfi sietve ment lakására hol, mint ő hitte epedve várja már szerelmese, hogy az-

tán együtt menjenek élni az ő határtalan szerelmüknek.

Egy csomó virágot vitt haza, meglepetésül szánta szerelmesének.

Mikor lakására, szobájába ért, nem talált ott senkit.

Asztalán egy levél várta. Megismerte az édesanyja irását. Sietve bontotta föl és gyorsan futotta végig a sorokat.

— Édes fiam! Hát már egészen elfeledkeztél rólunk, — a te öreg, szerető édesanyádról? Nyugtalan vagyok, aggodóm miattad; de miért is nem jössz haza már egyszer? Hagyd ott azt a zajos világot, — hidd el édes fiam, — szebb élet van itt a mi csendes falunkban. Gyere már! Siess haza, — hol oly nehezen vár a te édes anyád.

Egy hervadt orgonavirág is volt a levélben. Kinek a kedves virága is ez?

Szines, meleg emlékek szállták meg a férfi lelkét. Egy pillanatra elfeledett mindent s lelke odaszállt a kis akácós faluba, oda a tanítóék kertjébe, ahol az orgonafa virágozik.

Orgonavirággal Bájós, üde, illatos kis lányom, lilaszemű, szelid, harmatos virágom! ...

Halk kacagás rázta föl a férfit merengéséből. És amint meghallotta ezt a hangot, egyszerre feledve volt minden. Újra csak azt a csábos syrén látta, kit ő most készűl elvinni magával boldogságra, szerelemre ...

Lassan indult a szomszéd szobába. Megakarta lepni az asszonyát s már előre örült, hogy mint lesz meglepetve az ő szerelmes párja, ki még nem várhatta haza, ha ő hirte-

Figyelembe véve a tervezet első osztályába sorozott tisztviselőket, a következőket látjuk: A főpénzárnyoki állás ez idő szerint üresedésben lévén, annak figyelmen kívül hagyása mellett 10 tisztviselőről van szó: ezek közül a 15 év alatt előlépett 6 (egynek időközben a fizetése rendeztetett), 3 nem lépett elő, egy pedig (a főmérnök) ez előtt mintegy 2 és fél évvel lett kinevezve. A 10 tisztviselő közül a tervezet szerint 8 megkapná az 1200—1200 korona korpótlékot, egy csak az első ciklusnak megfelelő korpótlékot, azaz 400 koronát, egy pedig (a főmérnök) semmit sem kap, mert még nincsen meg az 5 évi szolgálata.

Ez kerek 10.000 koronát tesz ki már az első évben, ha pedig az előléptetéseket figyelembe vesszük, az I-ső osztályba sorozottak korpótléka az első esztendőben csak 4400 korona volna.

A tervezet szerint az, aki időközben magasabb osztályba sorozott állásra választatik meg, vagy neveztetik ki, annak korpótlékra való igénye az illető osztály szerint az ezen osztályba történt átlépésének időpontjától kezdődik. Ezek szerint ha egy I-ső osztályú fogalmazó 2 évi ciklus után harmadosztályú aljegyzővé megválasztatnék, a két korpótlékkal együtt 2000 koronára emelkedő fizetéséről 1600 koronára kellene visszaszállania, ha egy fogyasztási adókezelő 3 ciklus után főkezelővé nevezetnék ki, 1800 korona fizetéséről le kellene szállani 1600 koronára, ha egy irodatiszt 3, esetleg 4 ciklus után irodaigazgatóvá lépne elő 1680 korona fizetéséről 1400 koronára kellene leszállani s így tovább. Igaz, hogy ezen esetekben a magasabb állással járó korpótlékra tarthatna számot, de kétségtelen dolog, hogy az első korpótlék elnyeréseig a fizetésben a visszaesések beállnának.

III. A fizetési aránytalanságokat fokozza, a mennyiben a jelenlegi állapotot véve figyelembe pl. az első aljegyző illetménye volna a korpótlék hozzászámításával 2500 korona, a tanácsnokok illetménye 4400 korona, a főjegyző illetménye 5000 korona, tenát a különbség 1900 illetve 2500 korona lenne. A III-ad aljegyzőt véve figyelembe, ezek az aránytalanságok még nagyobbak.

Az alszámvevő korpótlékát számítva. 2600 korona fizetést kapna, ezzel szemben a főszámvevő 4400 korona fizetéshez jutna.

IV. és V. A tervezet egyenlőtlenséget teremt s a kistisztviselők helyzetén alig segít, mert az I—III. osztályba sorozott tisztviselők

ien betoppan hozzá s tele szórja haját, arczát, egész természetét a magával hozott virággal.

Már-már be akart lépni az asszony szobájába, mikor újra kihallatszott hozzá valami halk kacagás s aztán valami csendes, déváj-kodó beszéd.

A férfi megált. Kezéből kiejtette a virágokat s azok oda estek a földre a lábai elé. Mit törődött ő most a virággal csak állt-állt mozdulatlanul, mereven, és amíg állt, arca elsápadt, szinte fakószínűvé lett s tekintetéből vad, gyilkos láng lobogott elő.

— Aztán valami rettenetes ordítással berontott ahhoz az asszonyhoz . . .

A többire nem emlékezett. Mikor újra ura lett eszének, akkor már egyedül volt egy magányos, sötét czellában. Csak akkor tudta meg, hogy hol van, mikor észrevette azt a fegyveres őrt, ki nyugodtan, egykedvűen járt fel-alá a — börtön előtt . . .

Mikor ezt meglátta, odaborult az asztalra és a nagy, erős férfi zokogott hangos, el-elcsukló zokogással, ahogy férfi csak zokoghat . . . (Vége köv.)

részére 3 ciklust, a IV. és V. osztályba sorozottnál pedig 4 ciklust állapít meg, így pl. amíg az I. osztályba sorozott tisztviselők már 15 évi szolgálati idő után 1200 korona fizetési emelésben részesülnek, addig a IV. és V-ik osztályba sorozottak csak 20 évi szolgálat után érik el a 480, illetve 280 korona maximális korpótlékot, éppen az az osztály, amelyben a fizetése a létminimumot sem éri el, amelyben az előléptetés a legcsekélyebb s a kik közül a a 20 évi szolgálatot csak nagyon kevesen érik el.

VI. Végül maga az osztályozás is helytelen, így a második osztályba a diplomás tisztviselők közé besoroztatott a fogyasztási főkezelő, a ki ideiglenes alkalmazott, a polgármester által lesz kinevezve s fegyelmi nélkül elbocsátható, ide soroztatott a vágóhídi felügyelő is, helyteien az iroda tisztjeinek a IV. osztályba történt sorozása stb.

El kell ismerni, hogy a beosztás a városi állások sokféleségénél fogva nem könnyű, — azonban az ilyen beosztás — visszatetszést szül.

Az ilyen rendezésnek következménye lesz az, hogy keveseknek megelégedést, a legtöbbnél azonban elégedetlenséget, elkedvetlenést, irigységet fog kelteni, a mely mindenestre a városi közigazgatásnak, a közérdeknek rovására fog esni.

Az elégedetlenséget jellemzi az, hogy már a tervezet ellen, annak sérelmessége miatt, a tisztviselők egész tömege felszólalt a fogalmazók, a számtisztek, az irodatisztok, az irnokok, a havidijas irnokok, a napidijasok állást foglalnak a tervezet ellen, sőt olyan kijelentések is hallatszanak, hogy inkább ne valósuljon meg a tervezet, maradjon minden a régibe mintsem hogy az aránytalanságot fokozza s az igazsággal ellenkező tervezet határozattá emelkedjék.

A rendezésnél mindenek előtt figyelembe veendő a város anyagi helyzete, de más részből figyelembe veendő a kényszerítő szükség és a városi közigazgatásnak jól felfogott érdeke is.

Hogy a rendezést miként véljük megoldhatónak, arra még vissza térünk.

Az ipartestület az önálló vámterületért.

— Az iparosok szavazati joga. —

A nagyvárad ipartestület már évek óta minden alkalmat felhasznál, hogy felemelje szavát az ország iparát végromlással sújtó közös vámterület eltörlése és az önálló vámterület felállítására érdekében.

Legutóbb tartott előljárásági ülésén Bertsey György elnök indítványára elhatározta az ipartestület, hogy feliratot intéz az egyesült ellenzékhez az önálló vámterület megvalósítását kérve.

Elhatározta továbbá a testület, hogy ezen, kérvényben egyuttal kérni fogja a választói jognak olyan kiterjesztését, hogy minden önálló iparos szavazati joggal bírjon.

A felterjesztés, amelyet az egyesült ellenzék elnökéhez: *Kossuth* Ferenczhez küldtek teljes szövegében a következő:

Nagyságos képviselő ur!

Mint az egyesült ellenzék elnöke.

Magyarország választó polgárai megnyilatkoztak a nagytöbbség az egyesült ellenzék férfait tüntette ki bizalmával, azon hitben és reményben, hogy az elmondott programmok-

ban megnevezett törvényjavaslatokat, mint törvényeket életbe léptetik és végrehajtják.

A lefolyt képviselő választás eredménye reményt kelt bennünk és megnyugtat végre arról, hogy az iparosság közóhaja, szava, meghallgatást, kívánsága kielégítést nyer, ezek egyike az önálló vámterület, mert ennek létesítése mentheti meg az ország iparosait a már rohamosan haladó elpusztulástól, megvédi a belipart az idegen ipari gyártmányok szabad beözönléséből eredő versenytől. A másik óhaj a választási cenzus megfelelő leszállítása, mert ez által biztosítható minden önálló iparos polgárnak legnagyobb becsű politikai joga, hol kötelezettség van, jognak is kell lenni.

Az önálló vámterület ellenzői azzal érvelnek, hogy annak létesítése káros hatással lesz az iparra, mert a magyar ipar még nem eléggé fejlődött arra, hogy az ország szükségleteit kielégítthesse, tekintettel a fokozottabb fejlődés és igényekre, ennek ellenkezője azonban az 1848 és 1849-ik években beigazoltatott, amikor Magyarország a külföldtől elzárva kétszáz-ezer honvédet ruházott fel kilencz hó alatt a magyar iparosság, azonkívül felszerelték ágyúkkal, fegyverekkel, töltevényekkel, még pedig milyen ipari művészettel, különösen a ruházat egyik neme, a honvéd zubbony derékszíjjal, ami addig ismeretlen volt, ma Európa összes katonaságának általános ruházatát képezi, mindezek negyvenhét évvel ezelőtt történtek, ki hinné el azt, hogy a magyar ipar a mai, habár fokozottabb igényeket kielégíteni képes nem lenne.

A földmívelési iparnak sem lehet ártalmára az önálló vámterület, mert az ipar és az ipari gyárak fellendülése által, a munka és munkás megsokszorosodva, a kivándorlások is megcsappanva, sokkal nagyobb fogyasztást fog igényelni, ennél fogva maga a belfogyasztás emelné az értékét a földmívelés összes terményeinek, úgy az állat tenyésztésnek, így amit addig a külföld adott szállítás és közvetítési költségek levonásával, azt megkapja a termelő bent, költségek levonása nélkül, rég nem volt, ma sincs a terménynek megfelelő ára, következtethető, hogy az önálló vámterület csak ár emelkedést eredményezhet, de sülyedést — a mostani árakhoz mérten — nem.

Az iparosság választási cenzusának megfelelő leszállítására nézve megemlítjük, miszerint az iparosság, mint az ország egyik termelő osztályának és közterhek viselőinek választói jogosultsága, már annyiszor felhozott és megvitatott tárgy, a formáknak lett eddig áldozatul dobva, a felette folyt meddő vitákban, hogy mennyi legyen tehát a legkisebb adó alap összege, ma már ezen kérdés is túlhaladott álláspont, kérelmünk az, hogy minden iparos polgár ki önállóan üzi iparát, a közterhek viselése alá felvéve van, — tekintet nélkül a reá kirótt adóösszeg mennyiségére — választói joggal ruháztassék fel.

Meg vannak győződve törvényhozóink is arról, hogy az iparosság mint az ország egyik tekintélyes termelő osztálya, az általános iparpangás okozta szűk keresztéhez mérten, a közterhek viselésénél túlterhelve van, a választó jogi cenzusának a kért módon leendő megállapítása nem csak jogos, de igazságos is volna.

A nagyvárad ipartestület ezerhatszáz iparosainak nevében a legmélyebb tisztelettel kérjük Nagyságodat, mint az egyesült ellenzéki párt vezérét, hogy őszinte kérelmünket méltányolva, az önálló vámterület létesítését, a választási cenzus leszállítását programmjukban. — minden közbevethető formula mellőzésével — fenntartani azoknak lehető mielőbbi életbe léptetését, — az egyesült ellenzéki párt nagy

Uj üzlet.

Meglepő olcsón csakis

Uj üzlet.

Havas Béla kézmű-, divat- és rövidáruházában

NAGYVÁRAD Zöldfa-utca. 36, szám (Zöldfa-kávéházzal szemben.)

lehet vásárolni

Ruhaszövet 120 cm. széles — — — — 34, 68, 18.
Kosztüm kelmék 140 cm. széles — — — — 118, 135, 48.
Franczia Delain mtr.-je — — — — —, 29, 96.
Cosmanosi mosó voál mtr.-je — — — — 19, 29, 27.

Vásznak, asztalneműek, kanavász szőnyeg, függöny és ágyterítők, selymek és rövidáruk óriási választékban.

többsége, ebből következtethető hatalma által megvalósítani méltóztassék.

Kelt Nagyváradon, az ipartestület előjáróságának 1905-ik évi márczius hó 23-ik napján tartott üléséből.

Jankovich János,
ipartest. főjegyző.

Bertsey György,
ipartest. elnök.

UJDONSÁGOK.

Előfizetési felhívás.

Egy évtizednél hosszabb idő óta szolgálja lapunk a közérdeket.

Küzdelmes volt a pálya, mert nehéz ma a tisztességnak a sorsa. Nekünk pedig feladatunk volt s feladatunk ma is, hogy a tisztességes hírlapírói hatalmat képviseljük s olyan lapot adjunk a keresztény magyar közönség kezébe, mely nem úz gunyt az erkölcsből, a hazafiaságból, a vallásból. Sőt ellenkezőleg, mi ezekben látjuk a magyarság boldogulásának zálogát; ezeket ápoljuk gyöngéd gondossággal s kérlelhetlenül támadjuk mindazt, a mi velük ellenkezik. Az igazságért küzdünk!

A mellett igyekszünk minden tekintetben ol szerkesztett, pontosan értesült, eleven lapot adni közönségünknek. Az ősi erényekhez való ragaszkodás megfér a modern haladással.

Törekvéseink nemes pártfogásra találtak a közönségnél; nemcsak lapunk virágozik egy évtized óta, hanem ezalatt lapunk munkatársai köréből nyerte kezdeményezőit s lelkes erősségeit a kath. akció, mely egyre terjed. A keresztény magyar öntudat már nem szorul ébresztésre; felébredt és cselekszik.

Lapunk pártolása: ennek az öntudatnak fejlesztése.

Bizalommal fordulunk ezért a keresztény közönséghez, kivált a lelkeskedő papsághoz, tanárokhöz, tanítókhöz, tisztviselőkhöz, polgárokhoz, kérve őket, terjeszték lapunkat még nagyobb körben. Eddigi előfizetőink támogatását jövőre is kérve, biztos reménnyel lépjük át az új évtized küszöbét.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre — — — — 16 kor.
Negyedévre — — — — 4 *

Helyben házhoz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.
Negyedévre — — — — 5 *

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.
Negyedévre — — — — 6 *

A »TISZÁNTÚL«

szerkesztősége és kiadóhivatala.

Katholikus Szabad Liceum.

Utolsó böjti estélyét tartja e héten, csütörtökön, a Katholikus Kör. A kik ez alkalommal a közönség elé lépnek, most először produkálnak önálló, nagyobb dolgot a Katholikus Szabad Liceum közönsége előtt.

Mindazáltal az ujdonság ingere a résebb vonzerő. Az a fő, hogy valamennyi közreműködő neve már biztosítéka a sikernek.

A szónok dr. Hetkó Valér a helybeli görög szert. kath. lelkesi karnak egyik legképzettebb tagja. Már papnövendék korában kiváló irodalmi dolgozataival s most mint szónok fogja a közönségnek tehetségét, tudását bemutatni. A két művésznő, Feiser Sárika és Csipkés Sándorné

fogják az estély zenei műsorát adni. A város egyik legszebb asszonya és legszebb leánya, akik mind a ketten mesterei a zongorának: lehet-e ennél vonzóbb műsort képzelni?

Az estély részletes programja a következő:

1. *Balf*: Nyitány. Zongorán előadja: Feiser Sárika.

2. *Az egyház küzdelme a haladásban*. Szónoki beszéd, tartja: dr. Hetkó Valér.

3. *Tannhauser-nyitány*. Zondorán előadják: Csipkés Sándorné és Feiser Sárika.

Rákosi Viktor Nagyváradon.

Rákosi Viktor országgyűlési képviselő, a kiváló író tegnap Nagyváradon időzött és jelen volt a Kossuth-szobor alap javára rendezett diszeloadáson.

Rákosi tegnap délben a gyorsvonaton érkezett Nagyváradra s a pályaudvaron a szoborbizottság tagjai élükön Dr. Adorján Emil elnökkel, fogadták a kiváló író. Az »Elnémult harangok« előadása után a Pannonia dísztermében bankettet rendeztek Rákosi tiszteletére, a melyről tudósítónk a következőkben számol be:

A disztrakomán először dr. Adorján Emil szólalt fel, üdvözölve Rákosit, ki a jótékony cél érdekében szíves volt lejönni Nagyváradra. Rákosi szindarabjával a nemzeti eszméket akarja szolgálni s ez legtisztelendőbb dolog! Rákosira üríti poharát.

Rákosi Viktor: Nem a darabja sikereért jött Váradra, hanem hogy azt a nagy célt szolgálja, melyet minden magyar embernek szolgálni kell: Kossuthnak szobrot emelni.

Az Elnémult harangokat legjobb munkájának tartja, melynek minden szava igazság. (Éljenzés.)

Rákosi után még dr. Halász Lajos szólalt fel, szép szavakban méltatva Rákosi érdemeit.

A banketten a jogakadémia polgársága is jeleu volt.

TÁJÉKOZTATÓ.

Apr. 6. Kath. Szabad Liceum böjti estélye.

Apr. 29. Kath. Szabad Liceum zárünnepélye (estély.)

* Tömeges választások a városnál.

Nagyvárad városánál megüresedett főpénztárnoki és pénztári ellenőri állásokra még csak az április hónapi közgyűlés rendeli el a pályázat kiírását, azonban már megindultak a kombinációk az állások betöltésére. Bárminő eredménye legyen a választásoknak, a két állás betöltése újabb választásokat von maga után. A főpénztárnoki állásra pályáznak: Jablonszky Emil adópénztárnok, aki már 25 év óta szolgálja Nagyvárad városát, Papolczy Ferencz I. alkapitány, Jelinek Géza hely. főpénztárnok, Novák János adópénztári ellenőr és Szántó Lajos közgyám; a pénztári ellenőri állásra pályáznak: ifj. Márkus János ügyosztályvezető számtiszt, Klemens Péter és Altnöder Vincze számtisztek; az adópénztárnoki állásra, az esetben, ha Jablonszky választatnék meg főpénztárnokká, Novák János lesz az egyedüli pályázó, esetleg az adópénztári ellenőri állásra ifj. Márkus János, Altnöder Vincze és Dicker Illés; — az esetleg megüresedő I. számtiszi állásra pályáznak Garay Géza, Novák József, Altnöder Vincze, Kopócsy Endre és Poyvár János, II. oszt. számtiszi állásra Garay Géza

és Novák József. — Egészen másként alakulnak a viszonyok, ha pl. Papolczy Ferencz választatik meg főpénztárnokká. Ez esetben pályáznak az I. oszt. alkapitányi állásra: Eleméry Ferencz, a város kiváló aljegyzője, Giraud Árpád és Szőke András III. oszt. alkapitányok. Az Eleméry Ferencz megválasztásával megüresedő III. aljegyző állásra legtöbb kilátása van Juricskay Barna tb. aljegyzőnek.

* **Anyakönyvvezetői kinevezés.** A belügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök Biharvármegyében a bojti anyakönyvi kerületbe Szemes József jegyzőt anyakönyvvezetővé nevezte ki.

* **Politika az adókiivető bizottságoknál.** A napokban közöltük a következő három évre megalakított adókiivető bizottságok névsorát. Erre nézve tegnap a viszonyokkal és a körülményekkel teljesen ismerős kézből kaptuk a következő sorokat: Az adókiivető bizottságok megalakításáról közölt névsorból meglepetve tapasztaltam, hogy igen sok az új név a bizottság tagjai között és pedig ezek az új bizottsági tagok tulnyomó része azokból áll, akik a kormány hívei voltak eddig s a legutóbbi választásnál »erősen dolgoztak« a kormány jelöltjei mellett s azok maradtak ki, akik a függetlenségi pártnak az elveit vallják. Itt van mindjárt Nagyvárad, ahol egy olyan régi, a polgárság viszonyaival ismerős tagot hagytak ki, mint Bertsey György. Így jártak el Élesden, Belényesen s az egész megyében. Ennek a kiindulási pontja a kir. pénzügyigazgatóság, mert a tagokat az ő előterjesztésére nevezte ki a miniszter. Jó lesz ezeket a csekélynek látszó, de minden vonalon előtűnő jelenségeket megfigyelni, tanulságosak lehetnek a jövőben.

* **Magyar márvány-művek ipar vállalata Vaskóhn.** Nagyszabásu, országos érdekű, a vármegye lakosságára üdvös vállalat jött létre a napokban Nagyváradon. A vaskóhi hegyek kifogyhatlan, mesés szépségű, gazdag szinpompájú, egész Európában a maga nemében páratlanul álló márványának feldolgozására és piacra hozatalára alakították meg *Veiszlovits* Lajos és *Varga* Imre a közkereseti társas céget. A vállalat telepei nagy kiterjedésű műhelyei Vaskóhn rendeztetnek be, most szerelik fel a modern anyagot, munkája, min árának olcsóságával, versenyképessé válik nem csak hazánkban, de a külföldön is. Márvány anyagokért és márvány munkákért sok millió korona ment ki eddig évenként az országból, most e hatalmas gyártelep, verseny képes remek szépségű és tartóságú márványaival nem csak kiszorítja az idegen márványokat az országból, hanem külföldön is piacot talál, dicsőségére a magyar iparnak. A vállalat telepein több száz munkást foglalkoztat állandóan és legnagyobb részt a vidék lakosait, kiket az új iparágba kiképez és ez által kenyeret és megélhetést biztosít a szegény népnek.

* **Ujítás a tűzoltás terén.** Érdekes tűzoltás fog végbe menni április hó 4-ikén a Nagypiacz-téren, ahol bemutatják a »Minimax« önműködő kézi tűzoltó készüléket, mely sikert ért el a modern tűzoltás terén s már Budapesten és több vidéki városban be lett vezetve. Az értékes tűzoltó készülék cukorsüveg alakú s oly czélszerűen van konstruálva, hogy minden előzetes gyakorlás nélkül működésbe lehet hozni és könnyű súlyánál fogva gyöngye ember is kezelheti. A minimax hatása, mint az eddigi tényleges tűzoltásoknál bebizonyult, minden következményeknek megfelel. Az érdekes készülék be iett mutatva a legelőkelőbb körökben; többek között a Vatikánban. Fri-

gyes főherceg teljes elismerését fejezte ki abból az alkalomból, midőn mosonmégyei féltorony kastélyában kiütött tüzet az ott alkalmazott »Minimax« készülékkel eloltották. Nagyváradon különösen a gyárosok, iparosok és kereskedők nagy érdeklődéssel várják a Minimax bemutatását. Modern városokban majdnem minden házban található a Minimax, mely a tüzesetknél nyomban elfojtja a lángot s így katasztrófákat is képes megakadályozni.

*** A városi főmérnök működési pótléka.** A kereskedelmi miniszter a közuti-alap költségvetése kapcsán kijelentette már, hogy nem engedélyezi, miszerint Kószeghy József városi főmérnöknek a közuti-alapból évi 2000 korona működési pótlékot adjon Nagyvárad városára. Most pedig a belügyminiszter értesítette Nagyvárad városát, hogy a közgyűlés ezen határozatát nem hagyja jóvá s a két ezer koronát nem engedélyezi, mert a közuti-alap már is túlvan terhelve személyi kiadásokkal. Értesíti egyben a várost, hogy a határozatban felhozott indokból elvileg nincs észrevétele az ellen, hogy a főmérnök működési pótlékban részesítségük feltéve, ha ennek ellenében a magán gyakorlat folytatásától eltiltatnák. Ha a város szándéka mellett megmarad, fontolja meg, nem lehetne-e a házi pénztár, vagy más alapból a működési pótlékot megadni a főmérnöknek s ez irányban hozott határozatát jóváhagyás végett a belügyminiszterhez terjeszse fel.

*** Új vasut Nagyváradon.** Az ősi-nagyvárad helyi érdekű vasut engedményese tegnap betértesztette Nagyvárad városához a tervbe vett új vasutvonalnak lóvásártér-vitéz-utcai helysínrajzát. A vasutvonal az ősi-uradalmi épületek mellett jönne be Nagyváradra s a lóvásártérnél Vitéz-utczára fordul. A Rhédey-kert Pecze-hidja mellett a lövöldével szemben levő tere futva, ahol csatlakoznék a villamosvasut a Rhédey-kerti vonalához.

*** A biharmegyei függetlenségi párt diszelnöksége.** Már a biharmegyei függetlenségi párt központi szervezése ügyében tartott előértekezletén elhangzott az az óhaj hogy a párt diszelnökéül Zichy Jenő grófot, a nemzeti ügy lelkes bajnokát nyerve meg. A szervezésre kiküldött bizottság elnöke, Nadányi Károly e dologba megkereste a nemes grófot, akinek válasza most érkezett meg jelezve, hogy a kérésnek eleget tesz a diszelnökséget elfogadja. Kifejezi a gróf ebbeli készségét is, hogy a párt szervező nagygyűlésén megjelenik Zichy Jenő gróf ez elhatározása bizonyára a legélénkebb örömet kelti a párt minden tagjának lelkében, üdvözlök a grófot a párt élén, amelyek szervezése egyébként serényen halad előre s rövidesen a nagygyűlést is meg lehet majd tarani.

*** Fertőző betegségek Nagyváradon.** A városi főorvos összeállította a márczius hó második felében Nagyváradon előfordult fertőző betegségek kimutatását. Vörheny maradt márczius 1-ső feléről 31, a fél hónap alatt megbetegedett 19, összesen 50 beteg, meghalt 1; — roncsló toroklob maradt 2, újabb betegülés 10, összesen 12, meghalt 2; — hasihagymáz maradt 2, újabb betegülés 2, összesen 4, meghalt 1; — kanyaró maradt 2, újabb betegülés 3, összesen 5; — hőkhurut maradt 5, új betegülés 1, összesen 6. A két utóbbi betegség nem okozott halált.

*** A lourdesi barlang mása a Vatikánban.** A lourdesi jelenés után IX. Pius egy kis barlangszerű épületet állíttatott a vatikáni kertben. XIII. Leo pápa utolsó éveiben arra gondolt, hogy a lourdesi barlang hű mását elkészítteti. A terv valóra vált 1902. június 1-én XIII. Leo pápa megáldotta a barlangot,

halála után folytatták a munkát egész mostanig. A barlang fölül gyönyörű kápolnát építettek. Két oldalán látható IX. Pius és X. Pius mozaik arcsképe, azonkívül a barlang nagy ivezetének két oldalán hasonló kivitelben XIII. Leo és a tarbesi érsek arcsképe. Utóbbinak egyházmegyéjében van Lourdes. A fölszentelés aktusa nagy disszel ment végbe. A pápa részére gyönyörű menyezetes trónust emeltek a szentély előtt. Mintegy 20.000 főnyi tömeg jelent meg a fölszentelésen, nagyon sok előkelőség. A pápát, mikor fényes kíséretével megjelent nagy lelkesedéssel fogadták. Először az énekkar énekelt Perossy vezetése alatt, majd a pápa eivégezte a fölszentelés aktusát, erős hangon olvasta az Oremus-t és áldást osztott. Majd helyet foglalt a trónuson körülötte főpapjai, köztük Zichy Gyula gróf és meghallgatta Schoepfer tarbesi érsek szentbeszédét a lourdesi szűz dicsfényéről. A szentbeszéd végzetével a pápa fölemelkedett és meleg szavakban fejezte ki üdvözlését azoknak, kik a kápolna létesítésében részt vettek, mely a mult század legnagyobb csodájára emlékeztet. Beszédét apostoli áldással fejezte be. A pápa ezután a barlang elé ment, mely előtt zsámolyra térdelt és hosszasan imádkozott. Végül a Szentatya a pápai himnus és a tömeg üdvözlése közben visszatért lakosztályába.

*** A tankerületi főigazgató köruton.** A nagyvárad tankerület királyi főigazgatója Nátafalussy Kornél királyi tanácsos, premontrei rendi kanonok, ma vasárnap körutra indul kerületében s az alája tartozó azon középiskolákban végezi hivatalos látogatását, hol még ebben a tanévben nem fordult meg.

*** Az ügyvédi kamara közgyűlése.** A nagyvárad ügyvédi kamara ma április hó 2-ik napján d. e. 10 órakor Nagyváradon, a városháza tanácsstermében tartja meg közgyűlését. Tárgyai lesznek a közgyűlésnek: Jelentés az igazságügyminiszter urhoz az ügykezelésről, az ügyvédség és jogszolgáltatás terén tett tapasztalatokról. Az elmúlt évre vonatkozó számok előterjesztése. A költségeirányzat megállapítása és mikénti fedezésének meghatározása. A választmány (tisztviselők és választmányi tagok) választása. Egyéb indítványok, melyek az ügyrend szerint kellő időben adatnak be.

*** Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Dobrosi Lajos okleveles tanítót a belényes onkolyosi állami elemi népiskolához rendes tanítónak nevezte ki.

*** Meglopott vőlegény.** Márton Sámuel gépügynök, saját panasza szerint, egy év óta vadházasságban él Sándori Rózával, még pedig ennek szülei felügyelete alatt. A klasszikus házaseletnek komoly esküvő lett volna a vége, ha ugyan a vőlegény tegnap reggel szomorú tapasztalatra nem ébred. Arra ébredt ugyanis, hogy eltűnt mellőle párja és ezzel kapcsolatosan tula ezüst órája, köves aranygyűrűje, 33 koronája és egy sorsjegyről szóló zálogcédulája. Miután a hű nő már egy izben meglopta vőlegényét, Márton Sámuel immár teljes szigorral kéri, hogy Sándori Róza ellen az igazságszolgáltatás a szokásos utra terelődjék.

*** A hét humora.**

A legujabb jókívánság.

— Éltesse az Isten addig, a mig a mostani válság véget ér!

Falusi politika.

Mihály Gazda: Ejnye, de cizfrán állunk man mögén, nem tud a király minisztert kapni, oszt reá fanyalodott a szögény Mari Lászlóra. Ez kő nekünk! Ő is szögény, mi is azok vagyunk, tán jobban megértjük egymást.

Udvari ebéd.

— Ezt a fogást is úgy hoztam vissza, Herr von Skrobanek, a hogy bevittem. A magyar urak nem akarnak beleharapni semmibe!

— Nem is csoda. Mindig csak akkor hívjuk meg őket, a mikor már elrontottuk a — gyomrukat.

Törvény előtt.

Bíró: Ő Felsége a király nevében... három hónapi fogházra ítélte. — Megnyugszik?

Vádlott: Nem.

Bíró: Miért?

Vádlott: A király se nyugszik meg a nemzet ítéletében, hát én miért nyugodjam meg a király ítéletében?

Az udvari ebéd fogásai.

— Hány fogás volt a tegnapi udvari ebéd?

— Egy.

— ??

— Ugy bizony, az egész ebéd egy fogás; a kamarilla ravasz fogása...

A legnagyobb vívmány.

— Olvastad, kapitány ur, hogy százötven generális lemond, ha teljesítik a magyarok követelését?

— Jobb volna, ha előbb mondanának le. Ezért az egy vívmányért talán el is engednék a magyarok a többit!

A hadsereg kettéválasztása.

A baka: Hallottad pajtás, hogy a magyar és a német megakar osztolni az armádián.

A huszár: Hallottam öcsém, de az a baj, hogy nem tudnak megegyezni. A baka egyiknek se köll; mindegyik a huszárt akarja!

(Kakas Márton.)

*** Meglopta a szállásadóját.** Salamon Eszter takarítónő Szacsavay-utca 70. sz. a. lakásán a minap szállást adott Lázár Hermin és Papp Juliska nevű teljesen laczer két cseléd-leány. A megszállott cselédek vasárnap délután a Rhédey-kertben ismeretséget kötöttek Fischer Ábrahám borbély, Veszfried Sámuel pinczér és Bencsik Béla rovott multu faczer bádigos segédekkel. A társaság estélylyel ünnepelte meg az ismerkedést. A látogatás lezajlása után a szállásadónőnek 30 korona értékű zsebórája eltűnt. A kompánla ügyeibe most már beavatkozott a rendőrség is. A hölgyek lovagjaikra háritották az óratolvajlást. Ezek pedig szabadlábbon és annál nagyobb vehemenciával tiltakoznak ma is a megszegyenítő gyantu ellen.

*** A vasutasok zászlószentelési ünnepélye.** Egy évtized óta minden évben kijut az ünnepségekből Nagyváradnak. Nagyobb-szabású épületek felavatása, jubileumok, zászlószentelés stb. egymást követték. Ez évben szintén lesz egy nagyobb ünnepély Nagyváradon. A nagyvárad vasutállomás utazó személyzetének egylete diszes zászlót rendelt, amelynek felszentelésére nagyban készülnek. Az ünnepély Pünkösdkor lesz. Az egész országból összehoznak a vasutasok a szép ünnepélyre. Az ünnepély részleteit még nem állapították meg, hanem erre egy bizottságot küldtek ki, amely már erősen buzgólkodik, hogy a nagyszabású ünnepély minél fényesebb legyen.

*** Elfogott tolvaj.** Bott György nyomozórendőrellenőr még a multhéten Vuskán János volt László malmi munkás Katonaváros Kishid utca 1. sz. a. lakásában járt, hogy a malomban történt lisztlopás ügyében nyomozzon. Vuskáné, midőn Bott György közlekedett megsejtette, hirtelen bezárkózott szobájába és az ellenőr csak délután tehetett nála tiszteletét. Miután a házbeliek rávallottak Vuskánéra, ez az ellenőr távolléte alatt egy ugyanteli zsákkal átosont a szomszédba a nyomozás immáron a szomszédba

terelődött, ahol a pufok zsák egy természetes utazóbunda tartalommal elő is kerül. Vuskáné egyenesen az Isten adományának minősítette ezen bundát, melyel ő és fázékony férje az egész télen át takaróztak. Vuskán József ellenben, kinek korábbi lopásai révén már némi fogalma van a rendőri felfogásokról, több rendbeli keresztkérdés sulya alatt beismerte, hogy biz ő a bundát a Nagyvásártéren lopta egy székérről még tavál ősszel. Ezeknek utána a bunda a bűnügyi raktárba. Vuskán ellenben a 7-esbe került.

Pannónia étterem és téli kert.

Első minőségű **Dréher-féle KORONA-SÖR**, termelőktől beszerzett **kitűnő BOROK**; továbbá izletes villás-reggeli zóna szerint is kiszolgálva 20 fillérért.

Tisztelettel
KARNER GYULA vendéglős.

x Kocsigyár. A régi Bodánszky-féle, eddig is jó hírnévnek örvendő kocsigyárat kitűnő szakemberek vették át, kiknek minden ügykezetük oda irányul, hogy azt olyan mértékben fejlesszék, mely a legmagasabb igényeket is képes legyen e téren kielégíteni. Felhívjuk olvasóink figyelmét a cégnek lapunk mai számában közölt hirdetésére.

x Felhívjuk a t. olvasó közönség figyelmét Mitteleier Ede férfi szabó mai számunkban közölt tárcza alatti hirdetésére.

x Sok pénzt takarít, ha mindennemű vásznat, ágyneműt, paplant, takarót, női és férfi fehérneműt közvetlen gyárakból rendel. *Kereskedelmi iroda Budapest, Kerepesi-ut 65. I. em.*

x Mulató a Szabó vendéglőben. Szücs Laczi kitűnően szervezett társulatát annyira megkedvelte már a nagyváradai közönség, hogy szinte bucsujáró hely lett a Szabó vendéglője, mely gyönyörű teli kertté van átalakítva, a társulat egy nagyon kedves női taggal szaporodott, *Ricza Gizuska* egy nagyváradai szépleány lép fel esténkint, aki csak most lépett a bretil pályára, a társulat erőssége Szücsné Ilonka a kedves szubrett énekesnő, azonkívül fellépnek még *Haber* szájharmonikus művész, ki remek számaival valóssággal elragadja a hallgatóságot. Nagy hatással szokott énekelni *Papp Ferencz*, a jeles baritonista is, aki a nótakirály társulatának erőssége volt. A műsor utolsó és leghatásosabb száma *Farkas Imre* jeles poéta »Vén cigány« című melodijája, amit a direktor ad elő igaz szép hatással.

x Tavasz kelmeiben, ugyszintén más divatcikkekben gyönyörű választéka van Klein Menyhért előnyösen ismert fiatal kereskedő Szt.-László-téri (Holdas templom mellett) üzletében, melyet meglepő olcsó árban árusít, a miért ajánljuk a t. vevőközönség figyelmébe.

x Az oltványtelepek és az ideai szárazság. Az elmúlt nyár abnormis szárazsága következtében az ország legtöbb oltványtelepei nagy mértékben szenvedtek, miért is az ideai szőlőoltványok legnagyobb része gyengén fejlődtek s így szőlőkertek telepítésére alkalmatlanok. Annál fontosabb a szőlőbirtokosok részére egy oly oltványtelepet ismerni, amely a beoskolázott oltványok öntözésére négy nagy vízművet állított föl, melyek vízművek a száraz időszakban 24 órán belül (éjjel és nappal) három millió liter vizet szállítottak, miáltal az oltványok ideálisan fejlődtek. *Ez a küküllőmenti első szőlőoltványtelep Medgyesen (tulajdonosa Caspartí Frigyes.)* A «Borászati Lapok» Magyarországon ezen ismert szaklapjának 47. száma egy «Oltványtelepek 1904» című cikkben fölötte elimerőleg foglalkozik az említett teleppel és több fényképfelvétele mutat be, mely tényképek ezen telep oltványainak pompás fejlődését igazolják. A telepet, melynek illusztrált árjegyzéke előttünk fekszik és amely ezen árjegyzé-

két kívánatra mindenkinek ingyen és bérmentve megküldi, legjobb meggyőződéssel a legmelegebben ajánlhatjuk.

x Felhívjuk t. olvasóink szives figyelmét *Debreczeni Lajos* jó hírű géplakatosnak a mai számunkban közölt hirdetésére.

x Katonazene! a *Lloyd kávéház* kellemes helyiségében ma este a *37-ik gyalogezred teljes zenekara* új és szórakoztató műsorral nagy hangversenyt tart. Belépődíj nincs. Kezdeté 8 órakor. *Katonazene után cigányzene.* Jó italok- és figyelmes kiszolgálásról gondoskodva, szives pártfogást kér tisztelettel *Kurtág Dezső* kávé.

Uj
butor-iparvállalat
— és raktár —
Nagyvárad, Szent-László-tér
Rimanóczy-ház (Holdas templom mellett.)

A napokban nyílt meg a mai kor minden igényeinek megfelelő **szalon, ebédlő, háló, fürdő, szálloda és kávéházi berendezési vállalat** és saját kárpitos- és asztalos műhelyem, hol minden e szakmába előforduló munkák úgy hazánk, mint külföldön 18 éven át szerzett gyakorlati és elméleti képzettségem szerint saját vezetésem alatt készülnek.

Tisztelettel
Büchler Márton.
Helybeli és vidéki telefonszám 584.

Méz- és eczetfogyasztási adó.

(Egy vidéki város bevételeinek növelésére ki-
küldött bizottság ülése.)

Relmir polgármester: És miután látom, hogy *Issóimok* tanácsos ur indítványa, hogy a méz és eczetfogyasztás után adó vettessék ki, általános helyesséssel találkozik, a bevételek növelésére nézve több életrevaló indítvány adatott be, melyek egyenként fognak indokoltani.

Sakraf Izidor: Régen látom már, hogy egyesek hivalkodásban lelik örömlüket. Imádják az ékszerket. Tehát nagyon helyesnek találom, ha azok, kik ékszerket viselnek — a jeggyűrű kivételével — megadóztassanak.

Idarév Zsigmond: Ellenzem az indítványt, mert akkor a papok kimaradnak az adóztatás alól. E helyett inkább a paprika fogyasztási adót ajánlanám, mert akik képesek paprikás dolgot enni, azok egészségesek. Az egészség pedig a legnagyobb vagyon.

Iazák Kálmán: Elvileg elfogadom előttem szóló indítványát, bár jobb szeretném, ha a cse-des és szolid mulatságok hírnevének tönkre tevői sújtatnának az ujjal adósnemmel. Indítványom tehát az, hogy az éjjeli revolveres alakok sújtassanak az új adóval.

Lebág Jakab: Tisztelt ülés! Az én eszmém a legtöbbet ér, mert leginkább fogja a város jóvedelmét szaporítani. Javasolom, hogy adóztassanak meg mindazon katonavárosi polgárok, kik legalább hetenkint egyszer meg nem mosdanak.

Relmir polgármester: Örömmel ragadom meg az alkalmat és konstátálom, hogy *Lebág* ur indítványa eddig a legéletrevalóbb. Mellőzzük tehát az előbb javasoltakat és adjuk ki egy bizottságnak, hogy akkor, ha megint elérkezik az ideje, hogy a város jóvedelmét szaporítsuk, a felt indítványokból kész javaslatot készítsenek.

Most pedig . . .
Rekid Illés: Most pedig én teszek egy még életrevalóbb indítványt, mely még több hasznot

fog hozni. Mután bármiféle rongyos kis állásra özőnével érkezik be a pályázati kérvény, indítványozom, hogy minden pályázóra az új adó, pályázati adó címén vettessék ki.

Relmir Károly: Tisztelt ülés! Ez mind semmi! Ha indítvány kell, hát legyen indítvány. Amit én fogok most előterjeszteni, pedig az lesz. Városunk mint Groszwardein széles e világon a józóni faub-lasi históriák révén ismeretes, a mi minden várad-i önértetes embert büszkeséggel tölt el, mert ha ezt tudják róla, értéke, bitele emelkedik. Hozzuk be hát a várad-i adót, mely minden várad-i férfiura kivetendő lesz.

Relm Salamon és *Regnillik* Lipót (egy-
szerre) Ez jó lesz, de . . . de a magunkfajtája embert tessék kivételnek venni. (Puly.)

IRODALOM.

Kereskedők és Iparosok Lapja. Ápril elsejével új lap indult meg Nagyváradon a fentebbi címmel. A havonként kétszer megjelenő közgazdasági szaklap, mint a címe is elárulja, a kereskedők és iparosok érdekeiknek védelmére létesített s ezért fog küzdeni kizárva hasábjairól minden személyes ügyet. A cél igen szép s ha a többi szám is olyan előkelő színvonalon fog állani, mint a most megjelent első számé, akkor igen szép sikert jósolhatunk az új lapnak úgy erkölcsi, mint anyagi tekintetben. A lap szerkesztője és kiadótulajdonosa *Márton Manó*, a Nagyvárad jeles tollú szerkesztője és a szerkesztésben *Vidosits* Gyula mint főmunkatárs vesz részt. Az új lap megindításának eszméjét iparos és kereskedő körökben rokonszenvesen fogadták s ez a rokonszenv valószínűleg csak öregbedett az első, ügyesen összeállított szám megjelenése után, amelynek tartalma a következő:

Nagyvárad közgazdasági fejlődése: *Huzella* Gyula. — Felhívás az iparosokhoz, írta: *Bertsey* György. — Gyáralapítás Nagyváradon, írta: *dr Várady* Zsigmond. — Nagyvárad kereskedelme önálló vámterületen, írta: *Mihelyi* Jenő. — Iparoktatásunk fejlesztése, írta: *Szűts* Izsó. — A nagyvárad-i ipar érdeke, írta: *Ehrlich* Mór. — Közgazdasági tényezők, írta: *Kelen* Béla. — A kereskedelmi hitel, *Fürst* Bertalan tanulmánya. — Nagyvárad-i iparosok az önálló vámterületért. — A kereskedelmi és iparkamara kibővítése, írta: *Vidosits* Gyula. — Küzdelmünk a valuta rendezésnél, írta: *Farago* Miksa. — Hirek. — A mi lapunk. — Az építőiparosok mozgalma. — Várlalkozás. — Különlélek. — Vásárok. — Czegeváltozások.

A lap előfizetési ára: egész évre 8 kor. félévre 4 kor. negyedévre 2 kor. Előfizetéseket elfogad: *Kiss* Dávid főutcai. özv. *Radó* Miksáné Színház-utcai, *Krasznainé* T. Mari nagy-piaczteri dohány tőzsdéje, továbbá *Csávásy* Gyula, a Szent László nyomda bérlője és a kiadóhivatal: Uri-utca 7. sz. A csinosan, izlés-sel kiállított lap a Szent László nyomdában jelenik meg. Ajánljuk a kereskedők és iparosok figyelmébe.

A Magánhivatalnok, mely a nagyvárad-i magántisztviselők érdekeit szolgálja mai megjelenés számának tartalma a következő: Programunk. Extra muros. Cél felé írta: *Mihelyi* Jenő, Socialpolitikai program írta: *E. A* magántisztviselők munkaideje írta: *Gelléri* Adolf. — Hirek. — Krónika. — Egyesületi élet. — Vita-esték. — Állásközvetítés. — Jogesetek. — Hivatalos rész. — Szerkesztői üzenetek.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Vasárnap este: A Hajduk hadnagya.
Hétfő: Sötétség.
Kedd: Modell.
Szerda: Koldus diák.
Csütörtök: A paradicsom.
Péntek: A paradicsom.
Szombat: Szulamith.
Vasárnap: Ocskay brigadéros.

Elnémúlt harangok.

Rákosi Viktor jelenléte mellett, a Kossuth-szobor javára adták tegnap az idei szezon legvonzóbb darabját. Természetes, hogy zsufolásig megtelt a színház előkelő közönséggel. A városból és a vidékről egytorma lelkesedéssel sereglett be ez estére a közönség, úgy hogy ünnepi diszeloadás lett.

A darabon némi változtatást tett a szerző. Az I. felvonásból az oláh pap feloldozó imája kimaradt s ezért nem nagy kár, mert tulzást és ok nélkül bánthat mást is, nemcsak oláht. A hazafias, sovíniszta magyar irányzat épen maradt, sőt annál tisztábban domborodik ki. Egyéb változás nem is történt.

A szereplők ismét minden igyekezetükkel vitték diadalra a darabot, a közönség pedig minden felvonás után viharos tapsokkal hívta a lámpák elé Rákosit, a kit ez a tüntető ünneplés láthatólag meghatott. Kivált a III. felvonás után szünni nem akart a taps, éljenzés, kihívás, melyekből egyébként kijutott a szereplőknek is.

A mai előadások. Ma vasárnap, két előadás lesz a Szigligeti színházban, délután 3 órakor fél helyárral szinre kerül a »Mulató Istenek, operett, este rendes helyárral mellett a »Hajduk hadnagya« operett. Mindkét előadás elsőrangú szereposztásban megy.

A paradicsom. A jövő héten ismét újodóság lesz a Szigligeti színházba, szinre kerül a »Paradicsom«.

Z. Bárdy Gabi grófné Nagyváradon. Z. Bárdy Gabi grófné, a budapesti Népszínház kiváló művésznőjét a színház igazgatója két estére megnyerte vendégszereplésre. A bájos urasszony kedden és szerdán fog vendégszerepelt a Szigligeti színházban két legjobb szerepét, a »Modell« czimszerepét és a »Koldusdiák« czimszerepét játssza el. Mindkét este béreltszünetben rendes helyárral.

Z E N E.

A zeneiskola hangversenye.

A nagyváradai Zenekedvelők Egyesülete által létesített és fentartott nyilvános zeneiskola XIX. (a jelen tanévben második) hangversenyét 1905. évi április 9-én, vasárnap délután 4 órakor, az Egyesület helyiségében (Nagypiac-tér, Községi polgári fiú iskola-épület, II. emelet 31. ajtó) rendez. — Belépő-díj: Felnőtteknek 60 fillér, gyermekeknek 40 fillér. — A zenekedvelők egyesületének tagjai és a zeneiskola növendékei beléptidíjat nem fizetnek.

Műsor:

1. Gehaner »Trió.« Előadják: I. hegedűn Aizele Sándor, és Szabó Irma, II. hegedűn Déry Ilonka és Csigás Mihály, gordonkán ifj. Mezey Mihály.
2. »Két előadó darab« zongorán 4 kézre. Előadják: Müller Márta és Müller Béla.
3. Resch Mihály »Ablakod alatt« kis ábránd. Hegedűn előadja: Aizele Sándor, zongorán kíséri a szerző.
4. Jensen A. »A malom.« Zongorán előadja: Kemenszky Margit.
5. Magyar népdalok. Czimbalmos előadja: Ehrenfeld Erzsike.
6. Mazalik József »Szerenád.« Előadják hegedűn: Réz István, gordonkán: Réz László, zongorán kíséri: Réz Klára.
7. Jungmann A. »Vágy.« Zongorán előadja: Sztankovits Irénke.
8. Simonetti A. »Madrigál« Zongora kíséret mellett hegedűn előadja: Grünberger Ferencz.
9. Magyar népdalok. Czimbalmos előadja: Stern Gizike.
10. Három előadó darab: a) Méhut »József«, b) Weber »Preciosa«, c) Mozart »Figaro lakodalma« című operából, gordonkán zongora kíséret mellett előadja: Bekési Leó.

EGYESÜLETEK.

A régészeti egyesület ülése.

A régészeti és történelmi egyesület április 1-én d. u. 5 órakor választmányi ülést tartott a vármegyeház kistermében. Jelen voltak: dr. Beöthy László elnök, Hegyesi Márton alelnök, dr. Némethy Gyula, Középsy Gyula, Karakas Károly örök, dr. Bozóky Alajos, Lakos Lajos, Mezey Mihály vál. tagok, dr. Tóth-Szabó Pál titkár.

A választmányi ülés a múlt ülés jegyzőkönyvének felolvasása után a jegyzőkönyvvel kapcsolatos, valamint a folyó ügyeket intézte el; majd hosszasan foglalkozott a múzeum régiségtára rendezésének kérdésével. Öröndetes tudomásul szolgált, hogy Biharvármegye 400, a Gazdasági és Iparbank 40, a Nagyváradai Takarékpénztár 25 korona segélyben részesítették az évben az egyesületet; míg Fekete Ernő, dr. Örléy Dénes, dr. Váradi Zsigmond, dr. Somló Bódog és Putnik Andor értékes ajánlásokkal gazdagították az egyesület múzeumát.

TÁVIRATOK.

Kilépések a szabadelvűpártból.

Budapest, április 1. (Saj. tud. táv.) A Zejt jelentése szerint többen fogják követni Szentiványi Árpádot. Legközelebb Csekonits, Révai és Sziklai fog kilépni a pártból.

Elhalt volt képviselő.

Budapest, április 1. (Saj. tud. táv.) Rónay János, volt szabadelvűpárti képviselő 62 éves korában meghalt.

Megsemmisített mandátum.

Budapest, április 1. (Saját tud. táv.) A kuria Serbán Miklós alsó-árpási mandátumát megsemmisítette.

Összeomlott hegység.

Salzburg, április 1. A hofgasteini hegységben lavina és földomlás volt. A gasteini országut 120 méter hosszúságban el van temetve. A vasuti híd megsemmisült. Egy kovácsműhely az Ache folyóba zuhant. Mentési kísérleteket foganatosítottak.

A megváltott katonáskodás.

Helsingfors, ápr. 1. A szenátusban manifestumot olvastak fel, hogy a hadkötelesek behívása beszünttetetik. Cári rendelet szerint a finországi országos pénztár tíz millió rubelt fizet hadicézlokra.

NYILTTÉR.

Dr. Schwartz Illés

nő- és gyermekorvos,

RENDEL: d. e. 8—9-ig
d. u. 2—4-ig

Kossuth Lajos-utca
(Mezey-ház)

Bumbera Imre

polgári- és papi szabó.
Nagyvárad, uj „Bazár“-épület színház oldal.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség és Főtisztelendő papság becses tudomására hozni, hogy a legújabb divatu és a legjobb minőségű tavasziszőveteim raktáron vannak, melyekből a legújabb és legelegánsabb szabás szerinti ruhákat készítem nagybecsű megrndelőimnek.

Különösen felhívom a Főtisztelendő papság figyelmét *szima, fekete* áruimra, melyekből nagy raktárt tartok a **Főtisztelendő papság részére** Állandóan nagy választék **reverenda czimáda** és egyházi **kvadrátusokból**. Birétum, capuczin, camaura, továbbá Muczétuma legszebb és finomabb selyemből. Továbbá egyedül raktára a mai idény legszebb és lezűlésszerűbb **hit, remény, szeretet övének** (c neulus), mely egyedül **csak nálam szerezhető be.**

Midőn a Főtisztelendő papság és a nagyérdemű közönség becses pártfogását kerem föl kell említenem, hogy élvem mindig a jó munka jutányos ár volt, melytől eléri a jövőben sem fogok.

Nagybecsű megrendeléseiket kérve, maradtam kiadó tisztelettel:

Bumbera Imre,

65

polgári- és papiszabó.

Nincs lehetetlenség!

E már igazán ritka alkalom.

Használja is azt ki minden vevő!

Ilyen ritka alkalom rég volt és soká lesz hogy még **órá**t és **ékszer**t is gyári áron alól lehessen beszerezni. Miért? Mert a napokban a Klein-féle óra és ékszer raktáron levő tárgyakat árverésen megvettem. És így mindenki kevés pénzért szép **ajándékot** vásárolhat. Nagy tömeg óra, arany és ezüst gyűrűk, fülfüggők, lánczok, karpereczek, joujouk, evőeszközök, stb kerülnek eladásra. Továbbá szemüvegek, viz-, láz-, és szoba-hőmérők leszállított árban. Törött vagy ócska aranyat vagy ezüstöt pénzért, vagy cserébe a legmagasabb árban beváltom. Óra, ékszer és látszer javítás pontosan, jótállás mellett elkészítetik. — Minden verseny kizárva.

FREUND BENJAMIN

műorás, ékszer- és látszerész.

Nagyvárad, Fő-utca, Széchenyi szálloda.

ERTESITÉS.

Tisztelettel értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy

német szücs-üzletet nyitottam, raktáromon mindenkor e szakmába vágó kézmunkák kaphatók és megrendeléseket gyorsan és pontosan készítek el a legjutányosabb árak mellett, ugyszintén szörme-áru-nyári megőrzésre és annak gondot zását elfogadom.

Üzletem tűz ellen biztosítva van.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve maradtam tisztelettel:

Zimányi András,

Nagyvárad, Színház- és Apáczka-utca sarkán
(Dr. Adorján-palota.)

Özv. Jüngling Józsefné

állandó nagy raktára *varrógép,*
kerékpár alkatrész- és fel-
szerelésekben

NAGYVÁRAD, Fő-utca. (Bazár épület).

Nagy választék *acetylen-lámpa lég-*
tömő és gummiöpenyben. Szakszerűen
berendezett **nagy javító MŰHELY**
Emalírozás, nickelezés és bármilyen
javítások pontosan és jutányosan esz-
közlötnek.

Carbit napi árban!

A legjobb gyártmány

Atilia, torpedó, Bock, és Hollender-féle

kerékpárok

vannak állandóan raktáron.

Becses pártfogását kérve, vagyok ki-
váló tisztelettel

özv. Jüngling Józsefné.

Szóbel Adolf

női ruha és confection készítői műterem
Nagy Sándor-utca 4.

Ajánlja a szakmájába vágó női ru-
hák divatos elkészítését, u. m. utcai
és estélyi toalettek, angol és francia
szabású ruhákat, costumöket, felöltöket
mindennemű fazonban.

Vidéki megrendelőktől ruhaderék
beküldése kívántatik mérték helyet.

Kitűnő tisztelettel:

Szóbel Adolf,

angol és francia női szabó.

REGÉNYCSARNOK.

PENELOP.

27.

Angol regény.

Ez a megbeszélés egy kicsit soká tartott.
Douglas minél előbb meg akarta tartani a me-
nyegzőt — a mi ellen Chartres papa erőlyesen
tiltakozott.

— Hiszen az a lány még valóságos gyer-
mek, mondá, mindössze is csak tizenkilencz
esztendő. Aztán tapasztalatlan — nem ismeri az
életet. Igaz, Graham, honnét tudod te azt, hogy
írántad való vonzalma szerelem — már tudni-
lik olyan szerelem, melyre boldogságtok alapját
lerakhatod?

— Azt hiszem, igaz szerelem — és bizha-
tom benne.

No persze, hogy te azt hiszed! Mit is hi-
hetnél mást? De hát jól van. Most azonban
halld meg feltételeimet: Két egész esztendeig
nem szabad Peneloppal találkoznod, sem vele
levelezned — figyelj jól, ebből egy hajszálnyit
sem engedek — de ha két év múlva is a mos-
tani érzellemmel viselkedtek egymás iránt —
akkor apai áldással együtt megkapod a leá-
nyomat. Meg vagy elégedve?

Douglas elégedetlenül emelte fel fejét.
— Két év nagyon hosszú idő — mondá.
— Igaz, de az örökre még hosszabb. Pe-
neloppal természetesen már rendbe hozták a
dolgát?

— Igen, és miután szeretjük egymást, mért
kívánja, hogy két esztendeig várakozzunk?

— Ha igazán szeretitek egymást, nem lesz
belőle semmi baj, ha pedig nem, lesz rá idő-
tök, hogy belássátok és segítsetek rajta.

Douglással szemben könnyű volt a józan
észre okokkal hatni, de bezzeg egész más hú-
rokat kellett pengetni Peneloppal szemben, mi-
dön az öreg ur nyakát átölelve, sirva kérte:

— Papa, drága papa, édes aranyos papus-
kám, legalább azt engedje meg, hogy néha-
néha láthassam.

— Édes kis lányom, hidd meg nekem,
sokkal jobb ez úgy, a mint én határoztam
Penelop, hát annyira vágyasz elhagyni engem?
— Atyám tudja, hogy nem, — felelt a
leány fuldokolva.

Chartres ur gyengéden simogatta meg a
kedves fejet.

— Drágám, ne sirj. Azt hiszem bizhatunk
Graham Douglasban; de azért mégis úgy kell
lenni, a mint én elhatároztam.

Magához ölelte az egyre zokogó leányt s
egy pillanatig nagyon közel állott hozzá, hogy
engedjen.

— Penelop, hallgass ide! — mondá. —
Midőn boldogult édes anyád haldoklott, utolsó
órájában is téged emlegetett s ünnepies foga-
dást tétetett velem, hogy soha sem adlak olyan
férfinhez, a kinek szerelmét előbb próbára nem
tettem, — és édesem, a haldóklónak tett ígére-
temet nem szabad megszegnem.

Penelop busan hajtotta fejét édes apja vál-
lára, forró könyvek peregettek végig arcán s egész
testében reszketett.

— Papa, — suttogá — mama bizott volna
Douglasban.

Chartres ur megcsókolta a remegő kis
ajkat.

— Angyalom, hát te nem bizol öreg atyád-
ban? Ne szomorkodj, drágám, — mondá gyön-
gében. — Ha Douglas az az ember, a kinek
tartjuk, úgy két év múlva vissza fog térni —
szerelmesebben, mint valaha s ha úgy akarod,
huszonegyedik születésnapodon megtartjuk a
lakodalmatokat.

A menyegző napjának ez a kitűzése né-
míleg megvigasztalta Penelopot s könyein át
édes álmokat szőtt hozzá.

Mikor Algy megtudta Peneloptól az atyja
feltételét, keserűen nevetett.

— Nem rossz tréfa az öreg urtól. Szegény
Douglast a maga pénzével fizették ki, Szeret-
ném látni, hogy tetszik neki a várakozás? Azon-
ban ne busulj, édesem!

A Penelop arca nagyon halavány volt,
mikor Algy megcsókolta s zokogva borult a
testvére nyakába.

— Algy, ugy-e megemlékszel róla leve-
leidben?

— Minden bizonynyal, édesem. Ez ellen
nem tehet kifogást az atyánk sem. Penelop drá-
gám, ne sirj! Belátom, hogy ez igen fájdal-
man esik neked, de hát látod, magam is épp
olyan szerencsétlen vagyok. Miután most már
egy csolnakban evezünk, tudom, hogy együtt
érezsz velem.

— Algy — szólt a leány, komolyan nézve
a bátyjára, — próbáld meg, bontakozz ki vala-
miképp pénzzavarodból.

— Penelop, foglalmad sincs róla, a mit
kivánsz. Azt hiszem, ha huszezer forint évi
jövedelem volna, negyvenezeret költenék.
Legjobb lesz — úgy gondolom — szabadjára
hagynom az egészet.

— Algy, nagyon rosszul állanak a dol-
gaid?

— Nagyon; talán még soha sem állot-
tak ilyen rosszul. Cudarul sarokba vagyok
szorítva.

— Ne tétovázz, — mondj meg atyánknak
mindent.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Elhalasztott vásár. A kereskedelmi
miniszter, úgy a megyével s a kereskedelmi s
iparkamarával tudatja, hogy megengedte, hogy a
Biharvármegye területéhez tartozó Székelyhíd
községben a f. évi április 19. és 20-ra eső or-
szágos vásár ez évben kivételesen április hó
18. és 19-én, a f. évi június hó 8. és 9-ére
eső országos vásár pedig ez évben kivételesen
június hó 7. és 8-án tartassék meg.

Közlegelő birtokosok ülése. A nagy-
váradi-olaszi felosztott közlegelő birtokosai,
mint gazdaközönség közgyűlését 1905. évi
április hó 9-én, vasárnap délelőtt 10 órakor az
új városháza kistermében tartja meg, melyre
az érdekeltek tisztelettel meghívotnak. Az ülés
tárgyai: 1. Elnöki jelentés. 2. Az intéző vá-
lasztmány jelentése. 3. Az 1904-ik évi zár-
számadás. 4. Vagyon leltár és mérleg. 5. A
mezőbíró és az intéző választmány, három évre
leendő választása, 6. Esetleg elő terjesztendő
indítványok. Az intéző választmány nevében:
Szokoly Tamás, elnök.

Értéktőzsde.

Budapest, ápr. 1.

Osztrákhitelrészvény	— — —	512.94
Magyar hitelrészvény	— — —	806.50
Leszámloló bank	— — —	464.50
Rimamurányi	— — —	514.—
Osztrák-m. államvasuti részvény	— — —	649.—
Közuti vasut	— — —	569.50
Városi villam s vasut	— — —	339.—

A gabonatőzsde határidői.

Budapest, ápr. 1.

Buza ápr.-re	— — —	16.42
Buza máj.	— — —	18.34
Rozs ápr.-re	— — —	14.44
Tengeri májusra 1905.	— — —	14.86
Zab ápr. ra	— — —	15.62
Repce aug.-ra	— — —	23.60

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1905. ápr. 1-én.

Magyar aranyjáradék 4%	— — —	118.60
Magyar koronajáradék 4%	— — —	98.35
Magyar koronajáradék 3 1/2%	— — —	89.75
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	— — —	98.75
Horváth-szlavon földterhermentesítési kötvény	— — —	98.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	— — —	223.75
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön	— — —	172.—
Osztrák járadék papírban	— — —	100.10
Osztrák járadék ezüstben	— — —	100.50
Osztrák járadék aranyban	— — —	1.20
Osztrák korona járadék	— — —	100.50
1860. oszt. államsorsjegyek	— — —	157.75
Osztrák magyar bankrészvény	— — —	16.45
Magyar hitelbank részvény	— — —	796.—
Osztrák hitelbank intézeti részvény	— — —	6.80—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	— — —	66425
20 frankos arany (Napolendor)	— — —	190.6
Német birodalmi márka	— — —	11.7.15
London vista	— — —	2.40
Páris vista	— — —	95.35
márkás 20 arany	— — —	23.46

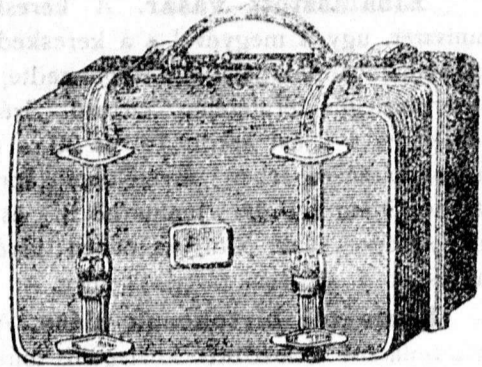
SZERKESZTŐI PÓSTA.

K. I. Helyben. Sziveskedjék néhány tárczát
mutatványul beküldeni, attól függ a válasz. Ter-
mészetesen mi örülünk legjobban, ha a válasz
kedvező lehet.

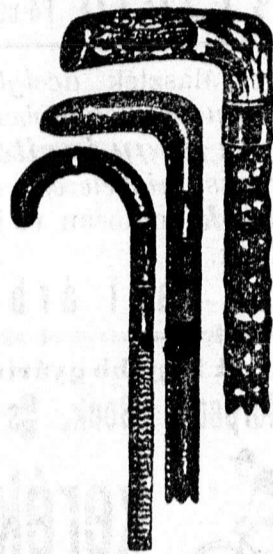
A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKIOS GYULA.

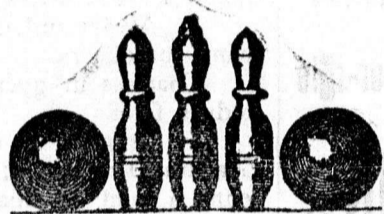
Lőrincz Mór Nagyvárad, Szt. János-u. elején.

Ajánlja nagyválasztéku solingeni, angol és svéd aczél áruít u. m.: önberetva, rendes beretva, haj- és szakál vágó gépek, zsebkések, konyhakések, szőlőajtó és kerti kések, venyigemetsző ollók, női kézimunka ollók, beretva fenő szijak, kövek minden minőségben és mérsékelt áráért. Borbély felszerelések eredeti gyári árban.

Utazókofferek, sétabotok, kuglibábok és golyók nagy választékban.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.
4620—1905. szám.

Árverési hirdetmény.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala mint I. fokú iparhatóság közhírré teszi, hogy a Horváth Emánuel Szent László-téri zálogkölcson-üzletében a lejárt és meg nem hosszabbított, illetve ki nem váltott zálogtárgyak folyó évi április hó 5-ik napján reggel fél 9 órakor kezdődő nyilvános árverésen el fogna adni.

Ezen árverésről az érdekelt elzálogosítók oly figyelmeztetéssel értesítetnek, hogy az árverés alá kerülő tárgyak tételszámai a rendőrkapitányi hivatal hirdetési tábláján, valamint a zálogüzletben kifüggesztett jegyzékből megtudhatók.

Nagyvárad, 1905. márczius 25.

Gerő,
r. főkapitány.

1113.

Építetők szives figyelmébe!

Van szerencsém a t. építető közönség szives tudomására hozni, hogy Budapestről, hol több éven át az építkezés minden terén való gyakorlati kiképzése végett tartózkodtam, s Nagyváradon, mint

építési vállalkozó,

letelepedtem.

A modern építési ipar minden terén szerzett bő tapasztalataim képesítenek arra, hogy mélyen tisztelt megbízóim legmagasabb fokú igényeit is kielégíthessem és úgy pontos, mint becsületes munkával megelégedését kiérdemeljem.

Elvállalok építési tervezést, valamint kisebb nagyobb építkezéseket, javításokat és épületeknek állandóan való jókarban tartását év száma. B. leveleikre személyesen is megjelenek.

Kiváló tisztelettel

Kováts Sándor

okl. építő-vállalkozó. Hármass-u. 21. szám.

AMERIKAI ÁRUHÁZ

Nagyvárad, Fő utca (Bazár épület).

Tavasza

a legújabb és legszebb áruk meg-
971 érkeztek és

utólérhetetlen olcsó

árban lesznek árusítva.

Gazdaközönség szives figyelmébe!

M. kir. államilag ólomzár-
olt csiraképes

luczerna, lóhere

répa és veteménymagvak
előnyös árakban beszerezhetők

Maár és Szabó

fűszer-, bor-, és csemege
üzletében

Nagyvárad, Fő-u.
(Moskovits-palota.)

Vidéki megrendelések gyorsan
eszközöltetnek

kiváló tisztelettel:

Maár és Szabó.

Mindenemű Sajt, Hal és csemegeárakban
nagy választékban.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

értesíti a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. legfeljebb 3-4 watt fogyasztóközhöz, hogy tással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér**, homályos (matt), színes fényképező-lámpák és mindennemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **nernst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyertyánként 1-5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári
ivlámpák árak mellett.

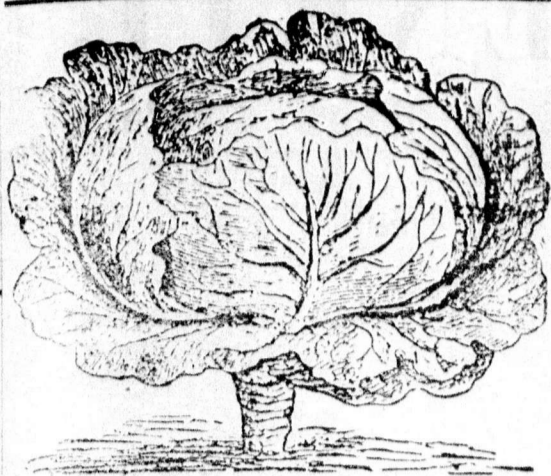
kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

villamosvilágítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlámpák kezelését, hozzávaló szénpalcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetések ingyen.

Alapított: 1850-ben.

Van szerencsém a nagyérdemű gazdaközönségnek ajánlani *legkiválóbb*

MAGVAIMAT.

Valódi eredeti kitűntetett

takarmányrépa-fajokat.

Valódi oberndorfi kerek sárga; Mammuth óriás, vörös, ecken-dorfi, Olajbogyó palaczkalaku, hosszú.

Allamilag vizsgált arankamentes francia és magyar luczerna, stíriai vörös lóhere.

Pázsit díszfü-vegyülék.

Angol perje, muhar, бүкőny, paprika-kőles, len- és kendermag.

Különféle gazdasági magvak.

A legjobb konyhakerti virágmagvak és gumók.

A t. gazdaközönség b. megrendeléseit a legnagyobb készséggel várva maradok

kiváló tisztelettel

DELL'ORTO KÁROLY

magkereskedése

a „ZÖLD KOSZORU“-hoz
Nagyvárad, Szt.-László-tér.

Képes árjegyzéket kívánatra hármentve küldök.

Videki megrendeléseket gyorsan és pontosan feljesítek csomaglási költség nélkül.

Schicht-szappan

„szarvas“

vagy

„kulcs“

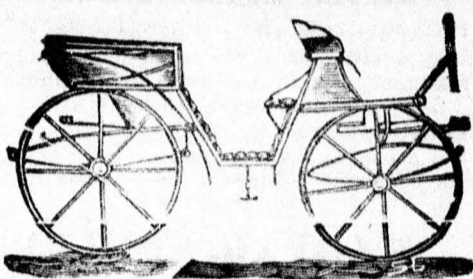
Jegygyel

legjobb, legkiadósabb s ennél fogva legolcsóbb szappan. — Minden káros alkatrésztől mentes.

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht“ névvel és a fenti védjegyek egyikkével legyen ellátva. !!

Értesítés!

Tisztelettel értesítjük a n. é. közönséget, hogy a Bodánszky Lipót-féle (Szilágyi Dezső-utca, dr. Adorján ház

mellett) 30 év óta fenálló kocsigyárat átvettük s ezt saját személyes felügyeletünk mellett Bodánszky Lipót utódai cég címjegyzésén tovább vezetjük.

Raktáron tartunk mindenféle új kocsikat, u. m.: fedeles, fedeletlen, üveges, landauer, landonet, Esterházy, bordás, paszket, kucsir, magánhajtó, sandauer és még többfelét.

Elvállalunk mindenféle javításokat, úgy mint kerékgyártó, kovács, szatler, fényező munkát leggyorsabban elkészítve.

Régi kocsikat javítunk és egész ujra is kicserélünk.

Külön tórusaló osztály, mely a cég egyik oklevéllel bíró tagja felügyelete alatt van.

A n. é. közönség szíves pártfogását kérve, vagyunk tisztelettel:

BODÁNSZKY LIPOT cég utódai.

Tanulók felvételnek fizetés mellett.

Berger Sándor Parfümerie „Savoly“ illatszertára.

Nagyvárad, Bémer-tér (Szinház-sarok.)

H u s v é t i
locsoló

Parfümök

dis választékban.

Ajándéktárgyak

20 fillértől felfelé.

Lábizzadás ellen legjobba „LABOLIN“ 1 üveg 1 kor. 20 fillér.

Ujnyaralási vállalat

külföldi minta szerint.

Van szerencsénk a n. é közönség becses tudására hozni, hogy szücs-műhelyeink vezetésére egy külföldön elsőrangú cégeknél nyert bő tapasztalatu szakavatott szücsmestert alkalmaztunk, ki is a nyaralásra szánt utazó- és szörmeárakat nemcsak lelkiismeretesen gondozza, hanem azokat ki is javítja.

Tisztelettel:

Heiman Lipót és Tsa.

1104.

A cég szüese;

Adler Jakab.

Telefon: 243.

Telefon: 243.

Raktrak biztosítva vannak.

Kérjen
csak
Selle & Kary's

FREDIN

Legjobb

tisztítószer

1048. mindenféle
sárga és fekete cipőnek.

Különösen ajánlható

Boxcalfs-, Oscaria-,
Chev- Laxnareck- és
cipőnek.

BÉCS, XIII.

GRAEPEL HUGÓ

gép- és rostalemezgyár, malomépítész

Budapest, V., Váci-út 40—46.

Uj szabadalmazott
törekrosta
vaslemezből,
cséplőgépekhez.

Mult évben kb. 1000
drbot szállítottam.

Legjobb sikerrel kipróbálva.

Ezen rostát bármely cséplőgéphez 14 napi próbára küldöm és visszaveszem, ha nem jobb, mint bármely másfajta törekrosta.
Részletes leírást, mintát és elismerő levélfüzetet minden érdeklődőnek ingyen és bérmentve küldök.

Szabadalmazott

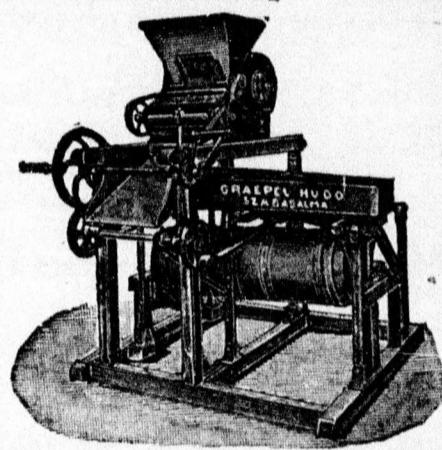
'Pompás'

kombinált gabonatisztítógép, u. n. ördögboeskor-választógép, mely a gabonából mindenféle gazt ördögboeskort és kigyhagymát kiválaszt.

A veszprémi mezőgazdasági kiállításon ezüst éremmel kitüntetve.

Egyedüli gép, mely az ördögboeskort és kigyhagymát teljesen kiválasztja.

Kívánatra árjegyzékkel és tisztítási-mintával díjmentesen szolgálók.

Saját magát
károsítja, aki
szőlőoltvány-
szükségletét
nem fedezi a

Küküllőmenti

Első Szőlőoltvány-telepnél.

Tulajdonos: Caspari Frigyes Medgyes, Nagyküküllő-m.

A telep oltványait az elmúlt száraz nyáron naponta több mint 2 millió liter vízzel öntözte, miáltal az oltványok ideálisan fejlődtek, Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Legnagyobb kereskedelmi- és műkertészet az országban
a nagyváradi-velencei

Műkertészeti- és rózsatelep

Kertészeti-telep:

NAGYVÁRAD-VELENCZE, 194. SZÁM.

Helyi és megyei telefon összeköttetés

Sürgöny-czim:

Műkertészeti-telep Nagyvárad.

Virág-csarnok:

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA (Bazár-épület.)

Telefon összeköttetés.

CSOKROK

menyasszonyi, koszoruleányi, béli vagy bármely alkalmi, szép berlini papírtartóval 1 forinttól 3 forintig — Csokrok a legfinomabb kivitelben, finom selyemtartókban, rózsza és kaméliából 8 forinttól 12 forintig, ami azelőtt 15—20 forintba került. Csokrok a legnagyobb mintájuk, legújabb párisi minta szerint a legfinomabb selyem, csipke és atlasz tartókkal 18—25 forint, ezelőtt 40—50 forintba került.

Élő virágokból:

Koszoruk. igen szép, tartós zöldek és szép virágokból díszítve 1—3 forintig. — **Babékoszoruk.** ovál vagy kerek alakban, igen szép virágokból díszítve 2—5—10 forintig. — **Ficus Magnolia koszoruk,** a legnagyobb mintájuk, a legértékesebb és legfinomabb virágok és pálmalombokkal díszítve 10—25 forintig, ami ezelőtt 35—40 forintba került. A fent írt összes kertészeti tárgyak művirágból 20%-al olcsóbban készíttetnek. 100.000 drb. nemes rózsza. Alacsony törzsű gyöknes (vurczellecht) darabja 20 kr., 100 darab 18 forint. — Magas törzsű rózsza 3—5 lábíg, 1 drb 40 kr., 100 darab 35 forint. — 100.000 drb. legnemesebb gyümölcsfa gyönyörű szép koronás fák, melyek már a következő évben teremnek, darabja 35 kr, 100 drb. 35 frt

Szőlő-oltványok: az összes eddig ősmert legjobb fajokból összeállítva, 12 borfaj és 12 lugas és csemege faj, melyekről faj és árjegyzék kívánatra azonnal bérmentve küldetik.

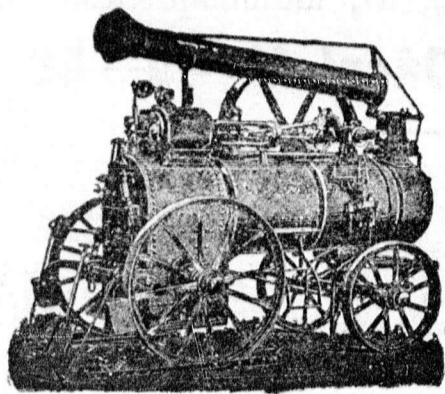
Farkas József műkertész

a váradi-velencei mű- és rózsatelep tulajdonosa Nagyváradon.

DEBRECZENI LAJOS

gőzerőre berendezett gépműhelye
Kolozsvári-utca 29/43. Nagyvárad.

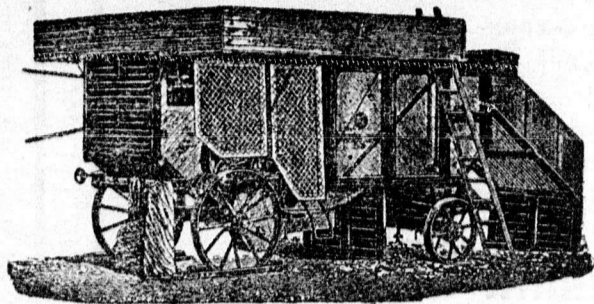
Uj gőzhenger fur géppel (ezilinder) hengerfurásokat s gépről való leszerelés nélkül vidéken s uj karikákkal együtt pontosan készítek.

Ajánlom a mai kor igényeinek teljeseen megfelelő uj gépekkel berendezett műhelyemet; s ujonnan felépített gőzeséplőgépeimet, valamint elvállalok bármilyen gépek teljes kijavítását avagy ujonnan átalakítását felelőség mellett; u. m. járgányokat, petróleum, gáz, benzín, gőzmotorokat, gőzgépeket-gőzcséplőgépeket és mindenféle gépezeteket.

Készítek mindenféle egyenes és hajlított tengelyeket s mindenféle esztergályozásokat, vas és réz, öntéseket, csapágycsapat megmunkálva, eltörött vagy minta után.

Teljesen uj tüzszekevényeket avagy kijavítását s gőzművek berendezéseinek javítását elvállalom.

Uj villanyvilágító gépeket (Dinamó) teljesen felszerelve készítek bármilyen nagyságban.

Eladók

több 6—8 lóerejű M. Allami vasrámás uj eséplőgépek, 6—8 lóerejű gőzgépek uj használati engedéllyel teljesen üzemképesek felelőség mellett

Budapesti fogtechnikus Nagyváradon.

FOGAK

törhetetlen Vulkaint fogsorokat és szájpaddlás nélküli műfogakat készít kezeség mellett.

SZÉKELY KÁROLY

975. fogtechnikus,
Nagyvárad Szaniszló (Apoltó)-utca. 15. sz.

Uj kefeüzlet.

Tisztelettel van szerencsém a nagy érdemű közönség tudomására hozni hogy a Zöldfa-utczába több években át *fennálló kefe-üzletemet Szent-László-térre, Rimanóczy házába, a Holdas templom mellé helyeztem át.* Ezekután a n. é. közönséget felkérem hogy szives párt fogásokkal szerencsételni sziveskedjenek.

Tisztelettel.
Bauer Victor,
kefe-kötő mester

Megnyílik e hóban.

Dr. Politzer Jakab

sanatoriuma és vizgyógyintézete

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 7. sz.

Bejáró és bennlakó betegeknek.

Egész éven át nyitva.

Elegáns betegszobák, mérsékelt árak:

Prospektussal és felvilágosítással szivesen szolgál.

Az összes vizgyógyászati eljárások.

Külön férfi és női osztály.

Szénsavas fürdők (nauheimi kúra), forrólégfürdők, villanyos fényfürdők, vaslápföld- és ásványfürdők, törpefenyőfürdők. Az összes villanygyógyászati eljárások, villanyos vízfürdők, villanyos négysejtesfürdők. Inhalatiók dr Bulling szerint, Massage és vibratiós massage, étrendi gyógymódok.

Dr. Politzer Jakab,

az intézet tulajdonosa és vezetője.

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

Védjegy: „Horgony”.
pótléka
egy régiónak bizonyult háziszert, mely már több mint 35 év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult köszvényéknél, csúznál és meghűléseknél bedöröszöléskeppen használva.
Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, amely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzékkel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben 80 fillér, 1 kor. 40 f. és 2 korona és úgyszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapesten.

Richter gyógyszerertára
az „Arany oroszlánhoz”, Prágában,
Eliasbethstr. 6. net. Mindennapi szetküldés.

500 forintot

fizetek annak, aki *Bartilla* vizének használata mellett, üvege 32 kr. ha ismét fogfájást kap vagy a szája büzlik! Csomagolásért külön 10 kr.) *Bartilla A. örökösét* (E. Winkler) Wien, 19. 1. Sommergeasse Kapható Nagyváradon Vadász Albert drogueriájában Fő-utca Nyiry György, Molnár Lajos urak gyógyszerertárában. *Berettyó-Ujfaluban Trajanovits Antal*, gyógyszerertárában. Kérjük határozottan mindenütt *Bartilla*-féle fogvizet. Hamisítványok feljelentői jól díjaztatnak.) Oly helyekre hol nem kapható *bérmertve* küldök 5 üveget 2 forint 60 krétt.

A nagy elárusítás megkezdődött a Zöldfa-utczán.

Megvettük a

SZABÓ TESTVÉREK

mindkét rőfös vászon és rövidáru üzletét az egyik a *Zöldfa sörccsarnok* mellett a másik a *Zöldfa kávéházzal szemben*, a mai naptól a

nagy elárusítás megkezdődött.

Tisztelettel KOVÁCS L. és TÁRSA.